

Ieruselems verwoestingh door Nabuchodonosor

Guilliam van Nieuwelandt

bron

Guilliam van Nieuwelandt, *Ieruselems verwoestingh door Nabuchodonosor*. Anthony Iacobsz., Amsterdam 1635

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/nieu001jeru01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

***Guil. van Nieuwelant. Wenscht Den Wijsen, Discreten, ende seer
Voorsieninghen heer Gasper Duarte, Coopman ende Beminder van
alle vrye Consten. Saligheyt.***

MYN HEER.

WETende dat V.E. ten alderhooghsten Bemint alle vrye consten, die den mensch op den trap der eeren is gheleydende, als mede d'oneyndelijcke wetenschap van d'al-onderzoekende Philosophie, die niet alleen en bestaet in de kennisse van de saecke selve: maer om raedt te gheven teghen de toevallen die het menschelijck leven onderworpen zijn. Soo en hebbe niet kunnen naer-laten eenighe redenen, van de aldervermaertsten Stoischen Filosooph *Seneca* voort te brengen, die bequaem sullen zijn tot een inleydinge van dese ongeluckighe Tragoedie. De menschen (seydt hy) nemen haren toe-vlucht tot de Philosophen die haer verthoonen in het midden van de duysternissen ende verwerringhen die de menschen omvanghen. Niet te dwalen acht hy nut ende noodtsaeckelijck te wesen, de wetten der Natuyre ghemackelijck om t'onderhouden, oock ghenoechelijck, soo wy leven in het naervolghen van de selve, daer en teghen niet ellendiger als de ghene die haer laten leyden meer door meyninge, als natuyrlijcke reden, de toegevallen des levens verduyteren het geluck, door ydel ende dwaes oordeel doende

vergrijpende Personen haer selven onghelijck, 't ghene men quaet noemt en ghevoelt den wijsen niet, noch en quelt hem daer mede niet als men hem dat meynt te doen ghevoelen, niet meer als ofmen hem daer mede van verre dreyghde, den wijsen kanmen noch beschadighen noch verstooren, niemant en is verongelijckt noch beschadigt dan van sich selven, den wijsen hebbende syn begrippinge ende besluytinge tot de deught en can hem niet verstooren; maer is boven alle menschelijcke toevallen, soo wel ten aensien van hem selven als van de andere, datmen quaet noemt, is den wijsen goet, die als een goed Huys-Vader syn voordeel met alle dinghen doet, geen saeck en is ter Weerelt dat hem niet en dient, ende van 't welck hy geen meester en sy met een sonderlingh genoeghen. Ten lesten om den wijsen in volmaecktheydt te doen leven, wilt hy dat hem niet genoeghelijcker en sy als de deught, d'welck gheleghen is in all' 't ghene dat de Weereldt verwondert, ende een liefde van de schoonste saecke die de ziele kan vernoeven, dat all' 't gene dat aertsch ende verganckelijck is, van hem so veel als niet worde geacht, dat de Wijse sich bedeckende met zijnde deught, alle de hoogheydt des Werelts wel neder onder hem sie, vertredende de selve met de voeten syns herten.

Dese weynighe *Philosophe* redenen uyt een ontallijcke menigthe, dochten my bequaem om desen mijnen onwijsen ende ongheluckigen *Zedechias* te gheleyden, die hemselven door syn eyghen vergrijpinghe, in ongheluckighe, ende ellendighe verdervinge heeft gebracht, versmadende den raedt van den alderwijsten ende Goddelijcksten Propheet *Ieremias*, die gheleerder was in de Goddelijcke *Philosophie*, als alle de *Philosophen* die van natuyrlijcke ofte redelijcke saecken hebben geschreven. *Seneca* seyt dat de menschen haren toe-vlucht tot de *Philosophen* nemen, desen verachter, veracht de Goddelijcke *Prophezie*, d' onghe-

luckighe toevallen hebben syn gheluck verduystert, syn lichamelijcke beweginge heeft syn meyninge in een ydel ende dwaes oordeel doen verkeeren.

Eenighe van de oude *Philosophen* waren van ghevoelen dat alle dingen een oorsaek ofte beginsel heeft, ende dat niet uyt hem selven voort en comt, welck ghevoelen hoe wel sy in veele dinghen dwalen, bevinde nochtans in my eenighsins waerachtigh te wesen, door dat uwe genegentheydts veroorsaect heeft dat ick dese veersen hebbe gheschreven, waer uyt ghevolcht is dat ick de selve U.E. belooft hebbe toe te eyghenen, welke belofte willende volbrenghe, hebbe my verstout, met alle ghedienstige eerbiedigheyt, om die onder de schaduwe van uwe vleugelen te verberghen, versekert synde dat sy door uwe achtbaerheyt bevryt sullen wesen, voor alle nijdighe ende quaet aerdighe menschen.

Solon verboodt door syne wetten de levendighe met trotsche woorden te beschelden: doch insonderheyt inde Tempelen, geduyrende der Goden dienst, voor het recht in het Hoff, daer de Regenten van de Stadt saten, ende in de Toneelen ofte Schou-plaetsen daer men de Speelen in speelde, op verbeurte van dry silvere Dragmas ofte Realen, te bekeeren het een derde deel aen den ghelasterden, ende de twee andere derde deelen tot behoef van de ghemeene saeck: waert dat desen Wetten door lankheyt der tijden niet vergaen en waren, so waer het onnoodigh geweest dat ick mijne wercken onder ymandts bewaringh soude bevelen, om die van de nijdighe te bevrijden: maer onderworpen zijnde den teghenwoordighen tijdt, in de welke een yder syn vryheyt heeft, om te seggen wat hem belieft, soo hebbe ghenootsaect gheweest om onder uwe bescherminghe mijne toe-vlucht te nemen, verhope sy met geen minder genegentheyt ontfanghen sullen worden, als ick de selve met alle goetjonstigheyt V.E. toe-

eyghene. Dan ghenomen dat mijn leegh ende gheringh verstant, niet en kan voldoen de hoogheyd van uwen Geest, niet te min my vertrouwende op de Edelheydt van het selfde, by het welcke seer weynighe in dese tijden syn te vergelijken, so wel in d'oeffeninge self, als inde Constlievende gheneghentheydt van d'alderlieffelijckste ende Constbarende *Heliconides*, heb veel liever dese mijne veersen willen in het openbaer brenghen, om die aen V.E. op te dragen, dan die inde schaduwe van de vergetenheyd te verberghen, de welcke met der handen nemende, sal met der herten bedancken, met de woorden beschermende sal mijne gediensigheyd op offeren aen de Autaer van uwe beleeftheyd.

Den ghever van den Al, wil V.E. in gheluckighe ghesontheyd onderhouden, op dat ghy in den Spieghel van uwe ghedachten, de mijne mooght sien, waer in ghy sult bevinden dat mijne dienstwillighe gheneghentheden, niet minder en zijn, als uwe deughden; door de welcke ick alle goet ende welvaren, u, ende den uwen ben wenschende

In Amsterdam, Desen 3. Iulij A. 1635.

Cort begrijp ofte Inhoudt des Spels.

Nabuchodonosor Coninck van Assyrien, ghestelt hebbende *Zedechias*, Coninck van Ierusalem, in plaets van *Ioachim* synen Neve, naer dat hy hem met eedt getrouheyt hadde ghesworen, dat hy noyt geen verbont met den Coninck van Egypten (synen Vyandt) soude maecken, wert neghen jaren daer naer ghedwonghen, om hem het oorlogh te verclaren, door dien dat hy synen eedt hadde gebroken, syn volck teghens hem oproerigh gemaect, ende met *Nego* den Egyptische Coninck in verbontenis was ghetreden. Om dese oorsaeck bracht den Assyrischen Coninck een groot, ende gheweldigh Leger in het Veldt, het welck verbrande, ende vernielde het platte Landt, ende brocht het Legher voor Ierusalem, de Conincklijcke Stadt van de Coninghen van Israel, waer van den Egyptenaer gewaerschout zijnde, trock met alle syn macht den Assyrischen Coninck te ghemoet, om hem de belegeringhe te beletten, ofte hem eenen bloedighen slagh te leveren: Maer *Nabuchodonosor* om hem te voorcomen, lichten synen Leger van de belegeringhe, ende trock hem op den wegh in 't gemoet, alwaer hy sloegh, ende bracht den Egyptischen Legher op de vlucht, met groote bloedstortinghe ende moort, van daer keerende brocht synen Leger weder voor Ierusalem, dat hy geweldiger dede bestormen als te vooren, de belegheringhe duerden achthien maenden, tusschen wijlen vertrock hy hem met alle syn Huysge in de Stadt van Riblath, d'welck is Antiochien in Syrien, latende den last van de belegeringhe *Nabusardan*, ende andere Veldt-oversten, die de belegherde, soo nauwe besloten, dat haer den middel van eenighe spijsse te becomen, werdt benomen, waer door sy seer haest ghebracht werden in seer grooten noodt, alsoo datter seer veele alle daghen van Hongher, ende ander ongemacken storven. Eyndelijck alsoo sy seer verswackte van courage, ende verminderde van ghetal, wert haer op den middernacht eenen gheweldighen aenval ghedaen, die sy niet en costen wederstaen, alsoo dat de Stadt met stormenderhandt ingenomen werdt, de wreetheyt was grouwelijck so wel aen de menschen als aen de Gebouwen, den Tempel wert gerooft ende ghebroken, de Stadt in vyer, en in bloet gestelt, alle het volck soo wel groot als kleyn tot slaven ghemaect, *Zedechias* vernomen hebbende dat de Stadt was ghenomen, vluchte haestelijck met sijn Moeder, Huysvrouw, ende kinderen, ende met eenige van syn beste Vrienden door een Poorte die tusschen twee Mueren lach, ende nam den Wegh in 't geberghte, alwaer hy vervolght wert van eenige Ruyters, die hem op het vlacke Veldt van *Iericho* vingen, ende bon

den, ende brochten hem met alle syn Huysgesin tot den Coninck van Babel tot Riblath, de welcke naer dat hy hem met groote gramschap hadde bestraft van sijn ondanckbaerheydt ende ongetrouheydt syne kinderen in syne tegenwoordigheyt liet verworghen ende hem syne ooghen uytsteecken, liet hem mede met twee sware keetenen geladen zijnde, naer Babel voeren, alwaer hy in gevanghenis sijn leven eyndighde.

Den inhoudt van dese Tragedie is genomen uyt het 24. ende 25. Capittel van het Vierde Boeck der *Coninghen*, uyt het 36. Capittel van het tweede Boeck der *Chronijken*, ende uyt het 28. ende 29. Capittel van den Propheet *Ieremias*, als mede uyt het 9. ende 10. Capittel van het 10. Boeck *Flavij Iosephij*.

Personagien.

NABUCHODONOSOR, *Coninck van Assyrien.*
 NABVSARDAN, *Veldt-oversten van Nabuchodonosor.*
 NARGAL, *Capteyn onder Nabursadan.*
 ZAREZAR, *Capteyn onder Nabursadan.*
 ZEDECHIAS, *Coninck van Israel.*
 HAMILTAL, *Moeder van Zedechias.*
 JEREMIAS, *den Propheet.*
 GRAMSCHAP GODTS, *Eenen Engel met vlamlich sweert.*
 I. SOON, } *Beyde Soonen van Zedechias.*
 II. SOON, } *Beyde Soonen van Zedechias.*
 GADALIA, *Vorst in Israel.*
 PASHVR, *Vorst in Israel.*
 JVCHAL, *Vorst in Israel.*
 EBEDMELECH, *Eenen Moer ende Camerlinc van Zedechias.*
 THESSALIA, *Een Assyrische Vrouwe.*
 MELINDA, *Een Assyrische Vrouwe.*
 NEBO, *Edelman van Nabuchodonosor.*

Eerste Deel, **Eerste UUtcomen.**

Gramschap Godts, Ieremias.

G. Godts

ICk ben de gramschap Godts, van boven afgesonden,
 De geessel van den Heer, en straffe van de sonden,
 Ick ben 't verslindich vier, ik ben het snijdich sweert,
 Dat yders leven cort, en dat het all' verteert,
 Ick maeck het aerdtrijck leegh, 'k verwoest de stercke Steden
 So het niet menighmael, aen Godt wert afghebeden.
 'k Vernielden all' dat leeft, van Menschen, en van Vee,
 So Godt niet menighmael, mijn sweert hiel in mijn schee.
 'Gelijck als eenen Leeuw, comt brullen uyt syn holen,
 Als hem syn Ionghen zijn ontloopen, of ontstolen,
 Soo dondert mijn geweld, met schrickelijck geluyt,
 En geef die Godt verlaet, tot vryen roof, en buyt,
 Verwoestheyth doen ik 't Landt met droefheyth overcomen
 Daer Godt verlaten wort, en niet wort aenghenomen.
 Die Camos Offer brandt, die Mologh roock, en viert,
 Verslind ick van der aerd', en roof haer stom gediert.
 Die vreemde Goden dient, doen ick den most versueren,
 Geen menschelijcke cracht, kan voor mijn cracht ghedueren.
 Den Boosen ick verwerp, als een verwoeste Stadt,
 Als een verdorven vrucht, of een ghebroken Vat.
 O ! Dochter Zion weent, u Dorsten moeten sterven,
 Van 't Noorden komt hy voort, die Iuda sal verderven,
 In Assur daer wel eer, u ruste was bereyt,
 Daer sult ghy nu gheboeyt, als Slaven zijn gheleyt.
 Om u hertneckigheyth, is u verderf ghesworen,
 U straf is uytgegaen, van Godts vergrimden tooren.
 Met hongher, en met pest, sal hy vernielen 't Landt,
 Tot dat ghy zijt verwoest, en in uws Vyants handt.
 Den Beecker van verdriet sal Iuda maecken droncken,
 Sy sullen syn als dul, als haer die wort gheschoncken.
 Sy sullen syn verschrickt en beven door ghevaer.
 Als Godt dit toornigh Swaert, sal senden onder haer,
 De sonden Iuda zijn, met Yser ingheschreven:
 Want niemant hem bekeert van syn ongodd'lijck leven.

Haer boosheyt vloeyt uyt haer, als 't Water uyt den Put
 Of als den reghen vloeyt, die niet en wort gheschut.
 Daerom soo seyt den Heer, den tijdt is, of sal comen,
 Dat haer het Coninckrijck, sal worden afghenomen.
 En datmen dese plaets, niet Tophet noemen sal,
 Noch Hinnon, maer veel eer het droef verslaghen dal:
 Want ick Ierusalem en Iuda wil verderven,
 Ick wil haer door het swaert en hongher laten sterven.
 Ick wil haer al te saem doen proeven het ghewelt,
 Dan dien ick over haer, tot straffingh hebt gestelt.
 De voghelen des lochts, die sullen op haar krielen,
 De Beesten van der aerd', die sullen haer vernielen.
 Ick wil tot eenen spot vernielen all' haer Landt,
 Ia soo dat yder sal, verschricken van mijn handt.
 Haer Soonen wil ick haer, door honger self doen eeten,
 Om dat sy mijn Gebodt, verachten, en vergheten,
 Recht als men breeckt een Kruyck of eenigh aerden vat
 Wil ick verbreken oock, mijn uytvercoren Stadt.
 Als Silo wil ick haer vernielen door mijn plagen,
 Want haer hert-neckigheyt, en kan ick niet verdragen.

Jeremias

De Croon van Ephraim vertreedt Godt met den voet,
 Recht als den waterstroom, het Landt verdrencken doet.
 De bloem van Ephraim, verwelckt voor yders oogen,
 Recht als des Somers hitt', de vruchten doet verdroghen,
 Ach Godt, ick beef van schrick, wie sie ick daar, o! Heer,
 Het is de gramschap Godts, ick buygh my voor hem neer.

G. Godts

Het Goddelijck bevel moet Zedechias voelen.
 Tot dat syn thoornigheyt, en gramschap sal verkoelen.

Jeremias

Van tranen vloey ick wegh, ick weene dach en nacht,
 Och dat de Heere doch mijn bede niet veracht
 O! Heere Sebaoth, spaert Sion u verkoren,
 Laet niet Ierusalem, noch Iuda gaen verloren.
 U Priesters en u Volck genadigh doch aensiet,
 En laet van uwen throon, u gramschap dalen niet.
 Wy kennen dat wy zijn, van uwen wegh ghetreden,
 Wy storten voor u Heer, ons tranen, en ghebeden.
 Wy buyghen onse ziel, en bidden u altsaem,
 Dat ghy ghenadich zijn, en dijnen hooghen naem.
 Verstroyt u Schapen niet, wilt haer voor u bewaren,
 Thoont doch bermhertigheyt, o! Heere der Heerscharen.
 Gedenckt ons sonden niet, noch ongherechtigheyt:
 Maer denckt om het verbondt, aen Abram togheseyt.

G. Godts

En bidt voor haer niet meer, den Heer heeft my gheboden,
 Dat ik haer straffen sou, sy dienen ander Goden.
 Al vasten sy al schoon, soo wil ick seyt den Heer,
 Haer clachten noch gebedt, voortaan niet hooren meer,

Al brochten sy my schoon brandt-offer alle daghen,
 Soo sullen sy my doch voortan niet meer behaghen,
 Ick wil haer door het sweer, pest, honger, en ellende,
 Vernielen en verdoen, tot dat sy zijn gheschent.
 Alwaert dat Samuel, en Moses voor haer baden,
 Soo wil ick haer nochtans, ontrecken mijn genaden.
 Sy hebben Astaroth, veel Tempels opghericht
 Daerom verwerp ick haer, oock van mijn aengesicht.
 Sy hebben opgericht veel hooghten op de Bergen,
 Den Moloch, en den Baal, om my daer door te terghen,
 Sy weten hoe ick haer door Moses heb geleert,
 Doch als hert-neckigh Volck, syn sy van my gekeert.
 Sy weten dat ick haer gesonden heb Propheten,
 Doch hebben haer veracht, met dwaesheyd, en vermeten,
 Haer ongehoorsaemheyd, heeft hare maet vervult,
 Geen straf komt over haer, of 't is haer eyghen schult.

Jeremias

‘Om die onnosel zijn, wilt toch u gramschap stillen.’

G. Godts

‘Het is den wil van Godt, 'k en kan niet anders willen.’
 Had dit hert-neckigh volck, boetveerdigheyd gedaen,
 De straf en waer van Godt op haer niet uytgegaen.

Jeremias

Sy sullen haer misschien met recht berouw bekeeren,
 De dreygingh van de straf sal haer genoegsaem leeren.
 Verstroyt haer bid ick niet, als 't Herderlose Vee,
 Noch als het Roerloos Schip, in een verwoede Zee.

G. Godts

Dit bidden is om niet, syn woort is uytgesproken,
 Godt heeft haer uytgeschut, en als een Riet gebroken.
 Als Slaven moeten sy naer Babel zijn geleydt,
 Syn woort moet zijn volbracht, van syn rechtveerdigheyd.
 ‘Die van den Heere wijckt, moet als het Kaf verderven,
 Den Goddeloosen mensch, moet om syn sonden sterven
 Syn leven dat vergaet, als een verwoedt Tempeest,
 Dat haestigh gaet voor by, en weynigh wordt gevreesd.’
 Daerom gaet naer de Stadt, en seght van mijnent wegghen,
 Dat ick heb het bevel, van haer verderf gecregen,
 En dat ick dit mijn swaert niet wederhouden sal,
 Voor dat ick haer altsaem gebracht heb tot den val.

Jeremias

Ick vreesse van noch eens te vallen in haer handen,
 Ofdat sy mijn geschrift, weer sullen doen verbranden.

G. Godts

En vreesst u niet voor haer, hy die den regen stort,
 Heeft u met synen geest, en met syn cracht omgort,
 ‘Wie voor den Heere strijdt, wort door den Heer verheven,
 Den loon van desen strijdt, is 't glori-rijcke leven.
 Die 't alderhooghste klimt, die doet den grootsten val,’
 Ierusalem daer van het Toon-beeldt wesen sal.

Nabuchodonosor sal ick de wraeck bevelen,
Dat hy het droevigh endt, van haer verderf sal spelen.

Eerste deel, Tweede Wtcomen.

Coninck Zedechias, Gadalia.

C. Zedechias

Mijn vrees is nu ghedaen, Godt heeft mijn Stadt bewaert,
 Dat Assur vry noch eens, so grooten macht vergaert.
 Dat hy vry toornigh is, en quaet van my gaet spreken,
 Om dat ick sonder schult, van hem ben agheweken.
 't Gebieden van mijn Rijck, staet my als Coninck toe,
 Ick ben mijn dienstbaerheyt, en syn ghebieden moe,
 Ick ben soo wel als hy, nu Coninck van mijn Landen,
 Ick voer soo wel als hy, den Rijckstaf in mijn handen,
 'k En acht syn gramschap niet, dat hy my vry beschelt,
 Ick lach met syn verwijt, en steun op mijn geweld.
 'k En acht syn wetten niet, noch alle zijn geboden,
 Noch minder het gheroep, aen syn vermeynde Goden.
 Ick spot met Camarim, met Milcon, en met Baal,
 Dat hy haer vry beroockt, en Offert al te mael.
 Ick Offer, en ick dien den Godt die met verwond'ren,
 Den blixem van hem sendt, eer hy met schrick gaet dond'ren.
 Die 't aerdtrijck beven doet, wanneer hy wort vergramt,
 Of als hy maer alleen, met sijnen voet en stampt.
 Wat Goden syn daer doch, die desen Godt gelijcken?
 Bevestight niet zijn macht, de macht der Coninckrijcken?
 Is hy niet die het Rijck, de Croon, en Schepter geeft?
 En die des Coninx hert, in syn vermogen heeft?
 Heeft hy de Vorsten niet als Kinders aenghenomen?
 Syn sy door syn bevel, op 't aerdtrijck niet ghekomen?
 Heeft Nimrod niet zijn macht, verkregghen van zijn handt,
 Als een gheweldigh Vorst, en Iagher van het Landt?
 Heeft hy syn heerschappy, tot Babel niet begonnen,
 Daer desen nu gebiedt, die ons schier had verwonnen?
 't Is wonder dat den Heer, hem so lanckmoedigh thoont,
 Dat hy hem niet sijn quaet, op synen kop en loont,
 Die teghen zijnen eedt, syn trouw, en zijn toeseggen,
 Iechonias den Vorst, gevangen heeft doen legghen.

Gedalia

'Den Heer beproeft den mensch, tot dat hy kent zijn hert
 In een gerechte Waech syn doen gewegen wert.'

Zedech.

't Is wonder dat hy niet van 't aerdtrijck wort verslonden.

Gedalia

'Den sondaer voelt in 't lest de straffe van syn sonden,'
 Doch hoe den sondaer is, als hy ons eer aendoet,
 Soo moeten my met danck, hem komen te ghemoet.

Zedech.

't Is dwaesheyt datmen danck Tyrannen wil bethoonen,

Gedalia

Of sy tyrannen zijn dat kan ons niet verschoonen.

Zedech.

Het sy dan hoe het sy, 'k en weet hem geenen danck,
Dat hy my 't Coninckrijck, van mijnen Broeder schenk.

Wie kost hy toch het Rijck, als synen Broeder geven?
 Naer dien hy synen Soon, ontrouwich had verdreven,
 Het recht van mijn geboort, heeft my in't Rijck gestelt,
 Syn ontrouw', en mijn recht, veroorsaect mijn geweld.
 't En staet geen Mannen toe, syns Vyandts macht te vreesen,
 Aen Kinders-voeght het best, of onbejaerde weesen,
 Mijn macht komt van den Heer, ick ben van Davids stam,
 Het Rijck was my beloofd, eer ick ter Werelt quam.
 Ick heb, so veel ick kan, den Heer syn eer bewesen,
 Dies hoop ick sal mijn Rijck door hem gesegent wesen.
 't Is waer, ick heb den Heer, vertorent al te met,
 Doch heb mijn ziele noyt, met Astaroth besmet.
 Als synder in mijn Rijck, die Baal brandt-offer branden
 'k En treck my dat niet aen, ick wasch daer van mijn handen.
 Een yder wort gestraft, om 't geen hy heeft misdaen,
 Den Vader die en sal voor synen Soon niet staen.
 een Soonen sullen straf, van hare Vaders erven:
 Maer hy die sondigh is, sal om zijn misdaet sterven.

Gedalia

't Is waer, een yder lijdt om syn bedreven quaet,
 Dan nochtans reket Godt de Vorsten haer misdaet:
 Wanneer de Vorsten niet, het quaet met straf verbieden,
 Soo sien wy menichmael, de straf aen haer geschieden.
 Heeft ons Ieroboam, en Achab niet geleert,
 Hoe Godt de Vorsten straft, als hem het volck onteert,
 'Den Heer heeft genen lust, aen 't herte der Sondaren:
 Maer een rechtveerdich Vorst, sal hy het leven sparen.'

Zedech.

Gerechtig is den Heer, dat weet ick voor gewis,
 Dan weet oock wel daer by, dat hy bermhertich is,
 Aen die den Heere vreest, en wort geen straf gesonden:
 Maer aen den boosen mensch, die wentelt in syn sonden.
 'k En weet niet dat ick my, soo qualijck heb bethoont,
 Of ick sou van mijn doen wel mogen zijn verschoont.
 'Die sonder weet misdoet, is minder straffe schuldich
 Dan soo hy straffen wil, ick ly syn straf gheduldigh.'

*Verschooningh.****Hamittal***

Den Coninck Israels, moet leven langen tijdt,
 En wensch dat ghy mijn Kindt, naer wensch geluckigh zijn

Zedech.

Mijn Moeder uwen wensch, is my als eenen zeghen,

Hamittal

'Godt zeghent met geluck die deughdigh syn genegen.'

Zedech.

Ick hoop dat uwen wensch naer wensch gelucken sal,

Hamittal

Daer hoop is, daer is vrees, ick vrees voor ongheval.

Zedech.

Mijn hoop is sonder vrees, de vrees heb ick verbannen.

Hamittal

‘Natuurlick vreest men doch, de wreetheyt der Tyrannen,’

Zedech.

Mijn vrees is gansch vergaen, doen hy vertrock van hier:

Hamittal

Syn Heyr kan keeren licht, als een verslindich vier.

Zedech.

Sijn machten zijn verstroyt, als schapen op de Berghen.

Hamital

Hy slacht den wreeden Leeuw, men mach hem niet veel terghen.

Zedech.

AEgypten staet ons by, die sal hem wederstaen.

Hamital

Soo Godt ons niet en helpt, soo is 't met ons gedaen,
 Al' Pharaos geweld, en sal ons geensins baten,
 Soo wy van onsen Godt, en Schepper syn verlaten.
 Ick vrees' voor het gesicht dat my verscheen te nacht,
 Als ick om uwen staet, op mijnen Legher dacht.
 My docht dat ick vol schrick, sach Ieremias comen,
 Die teghen Sion riep, met eyschelijken verschromen,
 Blaest de Trompetten op, hout Boomen, maeckt u sterck,
 Verseeckert uwe Stadt, met een verseeckert werck.
 Bewaert Ierusalem, want God sal haer besoecken,
 Van Assur comt hy voort, die Iuda sal vervloecken.
 Vergadert uyt de Stadt, ghy kinders Benjamin;
 Want onrecht en geweld die wonen bey' daer in.
 Hout vry op Tekna wacht wilt uwe Stadt bewaren,
 Bekeert u tot den Heer, den Heeren der Heerscharen.
 Als hy dit had geseyt soo docht my dat hy strack,
 Een aerde kruycke nam, die hy in stucken brack,
 En riep ghelijck dees kruyck, gebroken leydt in stucken,
 Sal God Ierusalem, vernielen en verdrucken.
 Ach God hoe was mijn ziel, van desen droom verschrickt,
 Geen vreucht van mijn gevolgh, en heeft mijn hert verquickt.
 En nu verstaen ick noch, dat hy weer is ghesonden,
 Om ons des Heeren woort, als voormaels te verconden.
 Dies vrees ick voor verdriet, of eenich ongheval,
 Of dat ons, mijn gesicht, noch overcomen sal.

Zedech.

Wel hoe, en vreest hy niet, te vallen in mijn handen?
 Weet hy niet dat ick eens, sijn boeck heb' doen verbranden?
 Gedenckt hem niet mijn straf, en Conincklijck bevel,
 Om dat hy niet en sprack, ghelijck Ezechiel?
 Ick sweer hem by den Heer, soo ick hem kan gekrijghen,
 Dat ick hem straffen sal, of beter leeren swijghen.
 Comt gaen wy naer het Hof, en letten op ons stuck,
 'Voorsichtigheyt, en raedt, zijn vrienden van 'tgeluck,'
 En denckt niet om den droom, ick sal hem wel voorcomen
 'Noyt valt de saeck soo quaet, als het wel wordt ghenomen.'
 Die goeden raedt gebruyckt, die wint bequamen tijdt:
 Maer die te licht gelooft, wordt licht syn voordeel quijt.

Eerste Deel, derde Wtcomen.

Nabuchodonosor, Nabusardan,

Nabuc.

Veel wijder als de Son, can loopen met syn Peerden,
Ominght mijn Heerlijckheit, den ronden cloot der eerden.

Als eenen aerdschen God, ben ick op d' aerd' gestelt,
 All' dat op 't aerd-rijck is, staet onder mijn ghewelt,
 Van daer den dagh beghint, tot daer hy weer gaet slapen,
 Is niemant mijns ghelijck, van die daer zijn gheschape.
 Geen macht, hoe groot sy is, en can my wederstaen,
 Den Al, en al dat leeft, is my al onderdaen.
 Het Goddelijck geslacht, mach my in macht gelijcken,
 Doch soudon op der aerd', voor my noch moeten wijcken,
 Soo niet d' onsterflijckheyt, en waer in haer ghebedt,
 Ick trotsten haer ghewelt, 'ken sou haer achten niet.
 Geweldig is mijn kracht, onwinbaer zijn mijn ermen,
 Geen menschen connen haer, voor mijn gewelt beschermen,
 Geen Goden ick ontsien, al waert schoon Astaroth,
 Alleen en vrees' ick maer, den Isra'lietschen Godt.
 Den naem van mijn gewelt, die doet het aerdrijck beven,
 Mijn willen of mijn Wet, die geven doot of leven.
 Een yder bidt my aen, ick doen al dat ick wil
 Van Nisroth, of van my, en weet ik gheen verschil.
 Al voert den grooten Godt, den Blixem, en den Donder,
 Dat comt zijn Godtheyt toe, 'ken acht dat voor geen wonder,
 Mijn macht streckt over d' aerd', daer vreestmen mijn bevel,
 Men knielt voor mijnen thron, als voor den grootsten Bel.
 Ick ben alleen als Godt, en Coninck hier beneden,
 Een yeder moet voor my, uytstorten zijn ghebeden,
 Al ben ick niet omringht met een onsterflijck Heyr,
 Daer sijnder thienmaal meer, rontom my int 'tgeweyr,
 Wiens wapens stalen glans meer als de sterren blincken,
 Wiens Sweerden, en geroep, meer als den Donder klincken.
 Tot aen den Indiaen, verstreckt mijn Heerschappy,
 Den Bacter, Pers', en Meed', zijn onderdanigh my,
 Die van het Moorenlandt, de Parthen, noch de Schieten,
 En laeten laer mijn macht, noch grootheyt niet verdrieten.
 Ick dwing den Oceanen, alleen den Isra'liet,
 Die stelt hem teghens my, en wilt my dienen niet.
 t' Schijnt dat hy voor hem heeft, den Hemel te bekrijghen,
 Hy meynt dat ick hem niet, in mijn gewelt sal krijghen.
 Ik sweyr by all' het Heyr, dat in den Hemel woont.
 Dat zijn Meyneedigheydt, met straf sal sijn beloont,
 Ik sweyr by mijnen thron, en by den Godt der Ioden,
 Die toch den grootsten schijnt van all' ons ander Goden.
 Dat ick niet sulcken straf, sal straffen zijn opset
 Dat niemant meer naer hem, sal breken mijne Wet.

Nabusar.

'Wie boven synen staet, of syne macht wil vliegghen
 Die sal hem in zijn hoop, of in zijn vlucht bedriegghen.
 Wie maer getrouwheyt veynst, tot dat hy is in staet
 Voedt slanghen in zijn borst, en baert zijn eyghen quaet.'

‘Een ongetrouw gemoet, can qualijck 't beste kiesē,
 En dat hy dan verkiest, en wilt hy niet verliesē.
 Veel meerder acht den mensch, dat hy verkrijght door moeyt,
 Dan dat hem buyten hoop, door het geluck toe vloeyt.
 Al leert het spreekwoort ons, soeck aen Tyrannen vrede,
 't Is dwaesheyt, want haer doen, brengt niet als onrust mede.
 't meyn-eedigh boos gemoet wort lichtelijck verleydt,
 Door hoop, of door beloft, tot ongestadigheyt.
 Die ongestadigh zijn, die zijn gelijk de dwasen,
 Den windt van haer verderf die maect haer opgeblasen.’

Nabuch.

Sijn opgeblasenheyt, heeft hy genoeg bethoont,

Nabusar.

‘Geen quaet blijft ongestraft, geen goet blijft ongheloont,’
 't Schijnt dat hy niet en can, syn dienstbaerheyt gelijden,

Nabuch.

Hy moet my dienstbaer zijn, of om zijn vryheyt strijden.
 Ha! slaefschen Onderdaen, ha! Booswicht ha! Tyran,
 'k En weet niet hoe ick my van wraeck weerhouden can,
 'k En weet niet hoe ick can bedwinghen mijnen tooren,
 Dat ghy den eedt versaeckt, die ghy my heeft gheswooren,
 Ick berst van ongedult, ha! Hemels wat oneer,
 Lijdt ghy dat hem een slaef, stelt teghen synen Heer,
 Lijdt ghy dat yemant macht sal teghens my aanveerden,
 Daer ick door uwe gunst, ben Coninck van der eerden?
 Daer my doch is voorseyt, mijn grootheyt en gewelt,
 Eer ick oyt eenigh man gewapent bracht in 't velt,
 Ick sweer hem by de Son', soo mijn kind' had' bedreven,
 Dat hy my heeft gedaen, ick roofden hem het leven,
 Denckt niet verwijfden Vorst, al proeft ghy mijn gedult,
 Dat ick niet sal voldoen de straf van uwe schult.

Nabusar.

't Is Conincklijcke deught, sijn toornigheyt te dwinghen,

Nabuch.

Te straffen naer verdienst sijn Conincklijcke dinghen.
 Soo ick gheen straf een deed', aen desen Isra'liet,
 Meer and're deden 't oock, men sou my vreesen niet.

Nabusar.

Misschien heeft ymant hem, tot sijn verderf geraden,

Nabuch.

Geen onschult hoe het sy, ontschuldigh sijn misdaden,
 't En voeght den Coninck niet, dat hy door raedt beweeght:
 Maer wel dat hy zijn doen, met wijsheyt overweeght.’
 Soo ick al had gedaen, dat my wel is gebeden,
 'k En waer soo machtigh niet, noch oock geen' Coninck heden,
 ‘Den Schipper die niet self, het roer neemt met der handt,
 Vervalt licht op een Clip, of op een rotsigh Landt.’
 Den Coninck die moet self, syn saken overlegghen:
 Want teghen sotten raet, heeft hy syn tegen-segghen.

Nabusar.

‘Een ongetrouwe ziel die valt haer selven swaer.
Rechtveerdigh gaet de wraeck, den ongetrouwen naer.’
By Amri sweer ick hem, dat ick my soo sal wreecken,
Dat *der* Antipoden self, daer van noch sullen sprecken.

Nabusar.

Men doet door gramschap wel, dat ons daer naer berouwt,

Nabuch.

't Is dwaesheynt datmen vreest, wanneer men hem mis-trouwt,
Den Coninck is het sweert, tot syn bescherm' gegeven,
De vrees' van syn geweld versekert hem syn leven,
'k En weet van geen berouw, hy weckt syn eygen straf,
Mijn gramschap sal vergaen, als hy leyt in het graf.
Syn dootd kan maer alleen, mijn thoornigheyt versaden.

Nabusar.

So ghy hem sterven doet, soo sal hy u versmaden.
Die synen Vyandt dootd, die maeckt hem weder vry.

Nabuch.

Soo ick hem leven liet, hy spotte noch met my,

Nabusar.

Nochtans sal hem de dootd, van u geweld bevrijden,

Nabuch.

Hoe kan hy meerder straf, als door de dootd gelijden?

Nabusar.

De dootd verlost den mensch, wanneer hy wordt een lijck:
Maer die met droefheyt leeft, die sterft geduyrichlijck.

Nabuch.

De dootd heeft hy verdient, naer 't recht van onse wetten,

Nabusar.

't Is waer, maer ick sou hem gevangen laten setten,
En spijsen hem met broodt van droefheyt en ellendt,
Tot dat hy syn ontrouw, en nietigheyt bekennt,
'De vreesse van de dootd, is meerder als het sterven,'
Ick acht hem meer als dootd, die synen wensch moet derven.

Nabuch.

Wie dat het lijf verliest, verliest het al te mael,

Nabusar.

Aen die gestorven zijn, en heeftmen geen verhael.
Den wegh van syn verdriet, sal door het sterven enden:
Maer door gevangeniss'. so groeyen syn ellenden.

Nabuch.

't Is wonder dat hem niet, syn misdaedt en berouwt,

Nabusar.

Dat is om dat hy hem, op syn geluck betrouwt.
Syn hope die hem voedt, die doet hem meerder dolen.

Nabuch.

Door synen valschen eedt, heeft hy het Rijck gestolen,

Ick straf syn dievery, rechtveerdich is mijn wraeck,
Noyt heb ick krijgh gevoert, om een gerechter saeck,
Maeckt ghy maer datick hem mach krijgen in mijn handen,
My dunckt dat ick hem had, dat ick hem sou doen branden.
Als ick hem hebben sal, so sal ick nemen raedt,
Hoe dat ick straffen sal, syn trouweloos verraedt.
Versamelt mijn geweld, uyt all' mijn Coninckrijcken,
Laet sien of hy niet haest, door vreese sal beswijcken.
Ick wil Ierusalem vernielen tot den gront.
En maecken een Woestijn, daer haren Tempel stont,
In u Nabusardan, betrouw' ick mijne saecken,
Die ghy 't bequaemste vindt, sal ick gebieders maecken,
Thoont haer mijn moghenthey, en laet geen wreetheyt na:
Maer voert mijn gramschap uyt, met wraeck en ongena.

Nabusar.

Ick vreese datmen my, van wreetheyt mocht beschelden,
'Een die Tyrannigh is, die overwint seer seldom.'

Nabuch.

Die hem rechtveerdich wreeckt, en doet geen tyranny,

Nabusar.

Man kan geen wraeck gedoen of daer is wreetheyt by,

Nabuch.

Hoe can men sonder wraeck, den Vyandt overwinnen?

Nabusar.

Die door de deught verwint die doet hem self beminnen.

Nabuch.

Een recht grootmoedigh Vorst is synen Vyandt wreet:
Maer die hem dienstbaer zijn vertroost hy in haer leedt,
Ick weet dat mijnen wil is 't willen van de Goden,
Daerom doet dat ick wil en dat ick heb geboden.

*Verschooninghe.***G. Godts**

Den aldersgrootsten Godt den Schepper van den Al,
Den Godt die eeuwich was, en eeuwich wesen sal.
Den Al die alles was, eer dat de tijden waren,
Die 't alles had in hem, doen hy dreef op de baren.
Die een in alles was, en alles was in een,
Eer dat de Werelt was, en doen hy was alleen.
In wien verborgen was het licht, den geest, en 't leven,
Die van hem selven was en 't leven heeft gegeven.
Die met een enckel woort den Hemel schiep uyt niet,
Die 't alles heeft gemaect: wat s 'Hemels oogh doorsiet.
Die voor syn Boden heeft den Blixem, en het dond'ren,
Die 't aert-rijck als hy wilt doet beven met verwond'ren.
Die 't grondeloose Veldt of wijden Oceanen,
Hout met den souten thoorn in synen Oever staen.
Den over grooten Godt die niemant kan afmeten
Die boven Cherubim in grootheyt is geseten,
Die niemant dienen kan naer dat hy is van waerd',
Heeft my van synen throon, gesonden op der aerd',
Ick ben syn toornigheyt in gramschap afgesonden,
Tot straffingh van de geen die blijven in haer sonden;
Tot straffingh van het Volck, dat meerder was bemindt,
Als wel een Moeder self beminnen kost haer kindt.
Om haer hertneckigheyt en om haer Godloos leven,
Heeft Godt Ierusalem, in u geweld gegeven.
Treckt daerom tegen haer vernielt haer al te saem,
Sy sullen zijn verschrickt alleen voor uwen naem.
Die niet door hongers noodt of pest en sullen sterven,
Die sult ghy door het sweert vernielen of verderven.
Vreest niet den Heer die wilt dat ghy verwinder zijt,
Sijn handt sal met u zijn doch maer voor weynich tijdt.

Binnen Nabuch.

Wat Godtheyt sach ick daer, mijn hert was schier besweken,
De vrees weerhiel mijn tongh', 'k en kost schier niet gespreken.
Mijn onvertsaecht gemoet verschrickte van het licht,
En beefden doen ick sach syn vlamigh aengesicht.

Nabusar.

Het was yet Goddelijcx, naer dat ik kost bemercken,
De Goden thoonen ons haer Godtheyt door haer wercken.

Nabuch.

Noyt was ick meer verschrickt, van dat my overquam
't Scheen dat syn Godtheyt my, mijn mogentheytenam,
Doch all' mijn vrees' verginck, als hy begon te segghen,
Dat ick Ierusalem sou winnen naer 't belegghen.

Nabusar.

Soo ick de Goden ken, so was 't de wraeck van Bel.

Nabuch.

Van Bel? 't en kan niet zijn, te groot was syn bevel,
Veel eerder quam hy van den grooten Godt der Ioden,
Om dat hy my, haer straf, in gramschap heeft geboden.
De grootheyten synes Godts, een Goddelijck gewelt,
Is grooter als daer ick, den Bel heb ingestelt.
Doch wie het is of niet, ick sal hem Offer branden.
En wil dat yder hem sal brenghen Offerhanden.

Nabusar.

Wat dat de Godtheyt eert, die wort met eer gecroont,

Nabuch.

Voor my ick heb altijd de Goden eer bethoont,
Soo langh ick leven sal, sal ick haer eer bewijzen,
En haer met soeten reuck, en met brandtoffer spijsen.
Aspenas gaet ghy voor, bereyt my 't offer vier,
Ick volgh van stonden aen, 'k en blijf niet langer hier.
Nabusardan hebt moet, wy sullen Triumpheren,
Nabuchodonosor die krijght nu zijn begeeren,
Sijn groote Monarchi wort nu in staet gestelt.
Niet door syn eygen cracht maer Goddelijck gewelt;
De Godtheyt staet ons by, den Vyandt is verwonnen,
Eer 't Heyr vergadert is of 't oorlogh is begonnen.

Verthooningh.

*Daer Nabuchodonosor op de Heydensche wijze aen de Gramschap Godts Offerhanden doet,
ende aen d' ander zijde daer de Gramschap Godts aen Zedechias de straf verthoont.*

Tusschen-Spel.

Eerste Deel, Vierde Wtcomen.

Nargal, Thessalia, Melinda.

Nargal.

Maer seght my doch Thessalia.
Gaet u mijn droef vertreck soo na?
Neen schoon Godin maeckt geen misbaer,
Denckt dat ick weder coom van daer,

Denckt dat ick coom als eenen Heldt,
 Die synen Vyandt heeft gevelt,
 Denckt om gheen leedt of ongheval:
 Maer dat ick vroom verwinnen sal,
 Blijft maer stantvastigh en ghetrouw,
 Mijn ziel bemint u als mijn Vrouw,
 Ick sweer u by den grooten Bel,
 By Hemel, Zee, Locht, Aerd', en Hel.
 By all' de Sterren, Son, en Maen,
 Dat noyt mijn liefd' en sal vergaen.
 Den Hemel my geluck verleent,
 Tot dat wy 't samen zijn vereent
 En treurt doch niet, stelt u gherust,
 Adieu mijn Lief, noch eens ghekust,

Thessa.

Meynt ghy o! Vromen Assirier,
 Dat ghy u Lief sult laten hier?
 Neen, neen, en denckt dat nimmermeer,
 Alleen te blijven waer gheen eer.
 De liefde leert my mee te gaen,
 Om u in 't oorloch by te staen.
 Om mee te draghen lief en leedt,
 Neen Lief ick maeck my oock ghereet,
 'k Een vrees noch trommel, noch Trompet,
 Noch Sweerden met het bloedt besmet.
 Als ick maer slechts by u mach zijn,
 Soo vrees ick noch verdriet, noch pijn.

Nargal.

Het oorlogh is te wreeden beest,
 Het Vrouwen hert wort licht bevreest,
 Ick weet als ghy bloedstortingh saeght,
 Dat ghy soudt schricken als een maeght,

Thessa.

't Schijnt dat ghy my noch niet en kent,
 Het oorlogh wortmen wel ghewent,
 Al dat men veel of dickwils siet,
 En achtmen, noch en vreestmen niet.

Nargal.

De Mannen vallen self den moet,
 Als sy sien storten menschen bloedt,
 Sou haer een Maeght niet schricken dan?
 Die 't hert niet heeft, als eenen man.

Thessa.

Mijn vroomheyt sult ghy sien terstont

Sy wont hae selven

Siet of ick vrees te zijn ghewont?
 En of ick vrees het bloedt te sien?

Nargal

Ach Godt wat sien ick daer gheschien?
Hout op Thessalia laet staen,
Mijn schoon Goddin wat gaet u aen?
't Schijnt dat ghy zijt uyt uwen sin.

Thessa.

Het is de proef van mijne Min,

Het is de proeve van mijn hert,
Dat door geen vrees', verschrikt en wert.

Nargal

Thessalia ghy maeckt my droef,
Noyt sagh ick een veel wreeder proef,
Noyt sach ick dat een teeder vrouw'
Haer selven soo doorwonden sou,
Nochtans al thoont ghy dese daedt,
Soo vindt ick voor den besten raedt,
Dat ghy my 'thuys verwachten sult,
Tot dat den tijdt sal zijn vervult,

Thessalia

Heeft dan mijn proef, noch mijne klacht,
O! Nargal lief op u geen macht?
Soo gaet dan vry laet my alleen,
Dat ick u droef vertreck beweene

Nargal

Adieu Goddin, en blijft gesont,
Ick druck mijn hert op uwen mondt.

Thessalia

Al gaet hy weg naer den Lichaem,
Ons hert en blijven doch te saem,
Door synen mondt o! soete smert,
Ben ick gewondt, tot in mijn hert.
Denckt niet vermaerden Held', dat ick u sal begeven,
Ick can soo wel als ghy, in onghemacken leven,
Ick can soo wel als ghy, den Vyandt wederstaen,
En als het noodt sou doen, het Harnas trecken aen
Ick draegh in deze Borst, een mannen hert verborghen,
'k En vrees de sweerden niet g' en hoeft so niet te sorghen.
'k En vrees my voor gheen hitt', noch voor gheen winters kouw,
'k En ben niet als ghy meynt een teer vertsachde Vrouw',
Ick volgh u waer ghy gaet, al soudt ghy met my gecken,
Ick sal, en wil terstont, het Mannen-kleedt aentrecken,
Onkenbaer volgh' ick hem, waer dat hy gaet of staet,
De liefd' of lalously, die geeft my desen raedt.

Melinda.

Een ongeschende maeght, en heeft geen reen om klaghen:
Maer ick moet mijn verdriet om mijn onteeringh draghen,
Onteeringh ha! Doorwaer, want ick voel my bevrucht,
Waerom ick duysentmael, op eenen dach versucht,
Mijn roos is afghepluckt, mijn kuysheyt is verloren,
Ach Hemel dat ick noyt van moeder waer geboren,
Ontrouwen Ninevit, ont-aerden Assirier,
Cost ghy soo gaen van my, en my soo laten hier?
Cost ghy verlaten soo de Vrucht in my gheschapien,
Bemint ghy my niet meer, als 't oorlogh, of de wapen?
Heb' ick ontrouw' geweest gelijk de Isra'liet,
Dat my soo wel als hem het oorlogh nu gheschiet?
Heb ick die op u woort, mijn eer, u heb gegeven,
Yet teghens u misdaen, dat ghy my rooft het leven?

Ha! roover van mijn eer, Ha! roover van mijn hert,
 Rooft oock mijn droeve ziel die soo gepijnicht wert.
 Was 't u de pijn niet waert dat ghy my eens quaemt spreken?
 Eer dat ick trock van hier, Ha! Neen 'tis wel gebleken,
 Ghy thoont wel dat ghy zijn, van alle deught ontaert,
 En dat ghy van geen vrouw, maar Tygher zijt ghebaert,
 Wat segh ick, holla neen, de gramschap doet my dolen,
 Hy badt my om mijn eer, mijn eer is niet ghestolen.
 Ick gaf hem dat hy badt, doch swoer my op syn trouw,
 Dat hy my naer ons Wet, sou nemen voor zijn' Vrouw,
 Het beste moet ick nu, van syn beloften hopen,
 Mijn hert wort nu gevoet, met vrees, en met wanhopen,
 Wegh Wanhoop, vliedt van my, verhuyst uyt mijn ghemoet,
 Den schijn van syne deught belooft my niet als goed. Als goet.
 Wat hoor ick? Ach ick schrick als goedt dat waer bedrogghen,
 Dees antwoordt waer te slecht, neen Echo 'tis gheloghen.
 En waer hy maer als goet, soo waer ick in geweent,
 Bemint hy my dan niet, secht Echo ja, of neen? Neen.
 Hoe neen, en weet hy niet wat hy my heeft ghesworen
 Is dan syn trouw' belooft, en al mijn hoop verloren? Verloren.
 Weet hy niet dat hy my berooft heeft van mijn eer?
 En denckt hy dan om my, noch om syn vrucht niet meer. Niet meer.
 Niet meer, ha! Hemel weent, ben ick dan gantsch verlaten? Verlaten.
 Wat sal hy liever doen, my minnen, of my haten? Hatent.
 Maer Echo secht my doch, acht hy mijn liefde niet? Niet.
 Helaes bedroefde vrouw', soo leeft ghy in verdriet,
 Melinda treurt en weent, ghy moet u wensingh derven,
 Eer ghy Zarezar krijght, sult ghy door droefheyt sterven.
 Wat segh ick sterven? Neen, 'kverander mijne min,
 Veel eerder krijght hy my, voor syne vyandin,
 Ick sal my soo ick con, van zijn ontrouwheyt wreken,
 Ick sweyr hem, dat ick hem wel anders sal doen spreken,
 Ick sal my van ghelijck oock kleeden als een Man,
 En wreken my soo haest als ick my wreken can,
 'Die onghelijck geschiet en can gheen leedt verdragghen,
 Men wreeckt gheen ongelijck met droefheyt noch met klagghen.'

PAUSA.

Tweede deel, Eerste Wtcomen.

Hamital, Zedechias, Jeremias.

Hamital

Hoelang sult ghy o! Heer, rechtveerdich zijn ghestoort?
 Hoe langh sult ghy noch zijn, dat ghy ons niet en hoort?

Hoe langh sult ghy u volck, dat ghy bemint verderven?
 Weerhoudt u gramschap doch, op dat wy niet en sterven.
 Laet Iuda niet vergaen, ghenadigh u bewijst,
 Die ghy toch veertigh jaer, van boven hebt ghespijst.
 Wy weten dat wy zijn, verwonnen in misdaden,
 Wy weten dat wy zijn onweerdich u ghenaden;
 Doch hoopen niet te min, op u barmhertigheyt,
 Om dat wy meer door vrees, als moetwil zijn verleydt.
 Gedenckt aen Isaac doch, en Iacob u vercoren,
 Gedenckt aen het verbondt dat ghy haer hebt ghesworen,
 Doen ghy haer hebt beloofd, het overvloedigh Landt;
 En dat haer zaet sou zijn, als het ontelbaer sandt.
 Ontreckt het aerdtrijck niet die u o! Heer belijden,
 Wie soud' u roepen aen, of u gebenedijen?
 Wie soud' Brant-offer doen, aen uwen hooghen naem?
 Geen Heydenen der aerd', en syn daer toe bequaem.
 De Med', den Amonit', noch die in Cedar wonen,
 En connen u o! Heer, u eere niet bethoonen.
 In Israel alleen, is uwen naem bekent,
 Daer wort men van de wiegh', tot uwen dienst gewent.
 Om niet hebt ghy ons doen, soo langh met Manna spijsen,
 Soo ghy ons geen gena', ghenadigh wilt bewijsen,
 Om niet gaf Moses ons te drincken uyt den steen,
 Soo ghy niet aen en siet, ons droefheyt en gheween,
 Om niet hebt ghy voor ons, de Coninghen verdreven,
 Soo ghy ons nu tot roof aen desen denckt te gheven.
 Laet ons vyanden doch o! Heer beroemen niet,
 Dat ons dees straf (door haer) om ons misdaedt gheschiet:
 Maer wel, dat ghy ons proeft, om ons tot u te trecken,
 En om een recht berouw' in onse ziel te wecken.
 O! Dochter Zion weent, die eerst soo vruchtbaer waert,
 Nu siet ghy dat ghy hebt, een boose vrucht ghebaert.
 Het water Siloe, loopt bloedigh in ons mueren,
 Ons uytgeteerde macht, en can niet langhe dueren,
 Ons Toorens worden vast bespronghen en vernielt,
 Ons Borgers door het sweert, en honghers noodt ontzielt.
 Helaes dit is den loon, dat wy den Heer verlaten,
 En dienen die ons niet in noodt en connen baten.
 Dat wy op het Geberght, en in de Bosschen gaen,
 En bidden Nebo daer, of wel Baalpeor aen,
 Dat wy all' 's Hemels Heyr, doen dienstbaer offerhanden,
 En aen de Coningin des Hemels, offer branden.
 Keert doch Ierusalem, verlaet dees ydelheydt,
 Of ick sie uwen val, en onderganck bereydt.
 Vast, bidt, treurt, sucht, en weent, soeckt Godt den Heer der Heeren,
 Soo sal hy 't bloedich sweert, van uwen rugghe keeren.

Verschooningh.

Zedech.

‘Bermhertigheyt en trouw, voeght aen den Coninck wel,
Doch Conincklijcker is 't ontsach van zijn bevel.’
‘Wanneer den Coninck wort, door valschen lof bedroghen,
Verduystert synen deught, en mindert syn vermogen.’

Hamital

Daer sien ick mijnen Soon, ick sal hem geven raedt,
Dat hy stracx den Propheet, by hem ontbieden laet,
Op dat hy hem den wil des Heeren mach verkonden,
‘De vreesse van de straf, is vyandt van de sonden.’
Den Hemel thoont syn gunst aen uwe Majesteyt.

Zedech.

Mijn Moeder desen wensch, heb ick seer lang verbeyt,
't Schijnt dat den Hemel hem, heeft teghen my versworen,
Mijn Conincklijke macht, en aensien gaet verloren.

Hamital

‘Die God den Heer vergramt, die weckt syn eygen straf.’

Zedech.

't Schijnt dat hy my het Rijck, tot mijn verdervingh gaf.

Hamital

Als Godt den Heer het Rijck, aan yemant heeft gegeven,
Soo straft of zegent hy 't, naer dat hy voeght zijn leven.
En was Iosias niet gezegent van den Heer,
Om dat hy zijnen Godt, bewesen heeft zijn eer?
Heeft niet Ieroboam syn rechte straf geleden,
Om dat hy 't gulde Kalf, voor Godt heeft aengebden?
Ghy hebt voorseker oock, yet quaet voor Godt gedaen,
Om dat syn toornigheyt, op ons is uytgegaen.
Doet daerom mijnen raedt, laet Ieremias komen,
Hy sal u seggen haest, wat Godt heeft voorgenomen,
All' dat hy propheteert, houdt seker en gewis,
Dat het geschieden sal, en noch toecomend' is.

Zedech.

Ich vreesse dat hy my weer quaet sal propheteeren.

Hamital

Soo hy noch quaet voorseyt soo mooght ghy u bekeeren,
‘Noyt sondaer quam te laet, wanneer hy creegh berouw.’

Zedech.

Misschien mishaeget den Heer, dat ick ben ongetrouw,
Ick heb by zijnen naem, aen Assur trouw gesworen,
Doen hy my in het Rijck, tot Coninck heeft verkoren.
Gaet haelt ghy den Propheet, maer dat hy comt terstont,
Ick sal haest mijnen val verstaen uyt synen mondt.
‘Al dat den Hemel wil, dat sal, of moet geschieden,

Seer qualijck kan den mensch, syn ongeluck ontvlieden.’

Hamittal

‘Een recht boetveerdich hert, verwint des Heeren haet,
't Is als ick heb geseyt, noyt sondaer komt te laet.
Den wil van goet, en quaet, is aen den mensch gegeven,
Die willeloos hier leeft, leeft een boetveerdich leven.
Als yemant trouw belooft, en daer niet naer en leeft,
Thoont dat hy geenen wil, of geen vermoghen heeft
Die geen vermogen heeft, kan licht syn saeck beleggen,
Maer tegen quaden wil, en heeft hy niet te seggen.’

D1r

Soo ghy moetwilligh dan, yet onrechts hebt ghedaen,
Soo vrees ick dat de straf sal tegens ons uytgaen.

Zedech.

Met wil, en niet door dwanck, heb ick mijn trou gebroken,

Hamital

Daerom heeft oock den Heer, quaet over u gesproken.

Zedech.

Daer sien ick den Propheet, mijn Moeder swijght wat stil,
Wy sullen haest verstaen des Alderhooghsten wil.

Ieremias wt.

Israels grooten Godt, den Heere der Heyscharen,
Wil u en uwe Stadt, voor ongeluck bewaren.

Zedech.

Is daer oock eenigh woort, gesproken van den Heer,
Spreeckt vry, en vrees u niet, op dat ick my bekeer.

Ieremias

Naer dat my Ieria, gevangen had genomen,
Is my de gramschap Godts, voor mijn gesicht gekomen;
En sprack, so seyt den Heer, ick heb mijn toornigheydt,
Als een gespanne nett', op Sion uytgebreydt.
Ick heb mijn vlamigh sweert, van mijnen troon gesonden,
Tot straffingh van haer quaet, en haer bedreven sonden.
In mijn verbolgentheydt heb ick bereydt haer straf,
En heb haer uytgewant, recht als men want het kaf.
Haer wapen, en haer macht sal ick te rugh doen keeren,
Om dat sy mijnen naem, verachten, en onteeren.
Den Babylonschen Vorst sal krijgen d' overhandt,
En sal haer voeren wegh gevangen in zijn landt.
Die niet door hongers noodt, of pest en sullen sterven,
Die sal hy door het swaert vernielen en verderven.
Van u grootmoedigh Vorst, heeft my den Heer voorseyt,
Dat ghy oock mede sult gevangen zijn geleyt,
't En sy dat ghy versoeckt genaed' aen u Vyanden,
En u vrywilligh stelt gevangen in haer handen.

Zedech.

Bidt doch den Heer voor my en voor mijn droeve Stadt,
Elias wert verhoort doen hy den Heere badt.
Hy sandt op syn gebedt, den langh gewensten regen,
Soo ghy oock voor my bidt, soo krijgh ick synen zegen.
Ick sal oock van gelijk aenroepen zijnen naem,
En Offerhanden doen die hem zijn aengenaem:
Maer dat ick Assur self, sou bidden om genaden,
En geven hem mijn Stadt, dat vind ick niet geraden.
De Ioden van dat Landt, die dreven haren spot,
Met so verachten daedt, en hielden my voor sot.
Bidt ghy den Heere maer, wy sullen mede bidden,
Daer hem veel roepen aen, daer is hy in het midden.

Tweede deel, tweede Wtcomen.

Gedalia, Pashur, Iuchal, Jeremias,

Gedalia

Den Coninck heeft te langh zijn segghen toeghestaen,

Pashur

t' Schijnt dat ons dezen dwaes den moet wilt doen vergaen,
Syn roepen, en getier, en is niet om verdraghen,
Al dat hy ons voorseyt, zijn grouwelijcke plaghen.

Iuchal

Sijn dwase Prophecy, streckt tot oneenicheyt.

Gedalia

Oproerich is zijn doen, soo ick noch heb gheseyt,
Door zijn hertneckigheyt, en zijn wanhoopigh leeren,
Maeckt hy 'tghedienstigh volck oneenigh met haer Heeren.

Pashur

't Is wonder dat den Vorst niet meerder is ghestoort,

Iuchal

't Is wonder dat hy hem niet langh en heeft vermoort,
'Geen pest en is soo quaet, in eenich rijck, of staeten,
Dan daer een yeder wert, 't vry spreken toegelaeten.'

Gedalia

Den bynaem van Propheet, die maeckt hem onbevreesd.

Pashur

Op Conincklijcke gunst betrouwt hy aldermeest,
Nu hy de moeder heeft naer synen sin ghekreghen.
Soo meynt hy dat den Vrost tot hem oock is ghenegen.

Gedalia

Op Conincklijcke gunst, en staet hy niet te vast.

Iuchal

't Is wonder dat hy hem te bidden heeft belast,
Dat ick de Coninck waer 'k ontrock hem mijn ghenaden,
Iae sou hem straffen meer, als die de Stadt verraden.

Pashur

Die 't volck oproerigh maeckt, die doet verradery.

Gedalia

't Schijnt dat hy hatigh is, des Conincks heerschappy.
Soo hy 'tgemeynte maer, cost van den Coninck wenden,
Hy sou ons haest geboeyt, naer onsen vyandt senden.

Iuchal

Ick twijffel of hy niet, met list is omgecocht,

En van den Assirier, tot dees daedt versocht.

Gedalia

Syn voorghenomen vlucht, die most al wat bedieden,
Die niet en heeft misdaen, en soeckt soo niet te vlieden,

Pashur

De vreesse van de straf, was oorsaeck van de vlucht,
'Den quaden is voor 'trecht, of voor de straf beducht.'
Dan 't sy, hoe dat 't sy, ick gaen den Coninck spreken,
Wy moeten ons aen hem, naer onse wensingh wreken,
Ick meyn dat ick soo veel, sal krijghen door mijn klacht,
Dat hy naer syn verdienst, sal worden omghebracht.

Gedalia

Ghy moet voorsichtelijk u aanclacht overlegghen,

Pashur

En twijffelt niet, ick weet, wat ick hem hem te segghen,
Beydt maer een weynich hier, ick keer van stonden aen,
Ick hoop dat onsen wensch, naer wensching sal vergaen.

Iuchal

't Geluck doet menichmael, versuymen groote saecken:
Maer vreesse doet den mensch, met open ooghen waecken,'

Gedalia.

't En is gheen meerder eer, te segghen dat men weet,
Als dat men swijght het geen, dat niet en dient geseet,
Den Mensch die weet genoeg, al weet hy niet met allen,
Soo hy maer spreecken can, naer yeders wel ghevallen.'

Iuchal

'Die alle dinghen vraeght, en weynigh antwoordt geeft,
Thoont dat hy meer verstandt, als den veel-spreker heeft.'

Gedalia

'Den quaden, die doet quaet (soo wy hem deughdigh achten,)
Eer wy ons voor zijn quaet, of listen connen wachten,
Die meeder vrientschap thoont, als hy wel is gewent,
Die doet bedrieghery, of sal het doen in t endt.'

Iuchal

't Schijnt nochtans dat hy ons, uyt vrientschap comt vermanen,

Gedalia

't Sijn tranen dien hy stort, zijn Cocodrille tranen,
Soo wy met wijsheyt niet, voorcomen zijn bedroch,
Soo sien ick ons alt'saem naer Babel voeren noch.

Iuchal

Ick weet, en ben ghewis, dat wy ons sullen wreken,
Den Vorst en sal ons self, niet dorven teghen spreken,
Hout seker dat ons macht, ons aensien, en gewelt,
Meer op hem, als den raedt, van Ieremias geldt.

Gedalia

De moeder van den Vorst, sal syne saeck verweyren.

Iuchal

Ons aensien is te groot, sy can ons weynich deyren,

Gedalia

Noyt sachmen dat Propheet door vrees' geboghen wert,
Veel eerder breeckt men haer, als dat men buyght haer hert.

Iuchal

't Schijnt dat ons dit gespuys, in eeuwigheyt sal quellen,
De Wet die straft haer self, die 't Landt in oproer stellen.

Gedalia

Den Mantel van Propheet, heeft al te schoonen schijn,

Iuchal

Den Wet verschoont haer niet, of sy Propheten zijn.
De Conincklijcke macht, is in de Wet ghelegen

Gedalia

Daer sien ick Pashur weer, hy comt ons vreuchdigh tegen.

Pashur uyt.

Pashur

Ons saecken zijn in als, naer onsen wensch vergaen,
Den Vorst heeft onsen raedt, en willen toeghestaen.

Gedalia

Was hy al op het hof, of was hy noch beneden?

Pashur

Hy was met synen voet, recht op den trap ghetreden,
Soo haest als hy my sagh, soo ginck hy naer de zael,
Daer hy goetwillichlijck, aenhoorde mijn verhael.

Iuchal

Maer was zijn herte niet tot medelijd' gheneghen?

Pashur

My docht hy was bedroeft, doch liet hem noch beweghen.
Ick seyde 'kweet seer wel, dat ghy het vindt voor quaet,
Dan voor 'tgemeene best, soo is't den besten raedt,
De vreesse die hem dreef, was maer, om ons te stillen,
Doch wat hem heeft beweeght, wy krijghen dat wy willen.

Gedalia

Maer heeft hy onsen wil, oock toeghestaen in als?

Pashur

In als, wy moghen hem, vry vatten met den hals.

Gedalia

Wat was syn leste woort, had' hy geen vrees' voor schanden?

Pashur

'k En can niet teghens u, ick stel hem in u handen.

Iuchal

Dit Conincklijcke woort, geeft ons volcomen macht,
Eer dat den avont comt, soo wort hy omgebracht.

Gadalia

Ick sou hem in den kuyl van Malachia stellen,
Om hem door honghers noodt, van langher handt te quellen,

Iuchal

't Is waer soo canmen ons verwijten van gheen moort,
Hy sterft syn eyghen doodt, soo hy in 't slijck versmoort:

Gadalia

Maer sal hy niet weer haest syn dwaesheynt comen leeren?

Pashur

Ick sach hem van het Hof ter rechterhandt af keeren,
Hy mocht van stonden aen, wel coomen hier voorby:
Want heb ick wel gesien soo quam hy achter my.

Iuchal

My dunckt dat ick hem hoor, gaen wy hier wat bezijden,
Soo hy niet af en laet, soo sal hy straffe lijden.

Ieremias

Mijn ziele doet my wee, mijn smert is al te groot,
Ick ben gelijk een Vrouw, die sit in barens noodt.
Om dat ick weet de straf die God den Heer sal senden,
Soo voel ick dies te meer, ons droefheynt en ellenden,
Waer is het vrye jaer, dat ghy hebt toegheseyt,
Doen Godt u uyt het Landt, AEgypti heeft geleydt?
't Scheen dat ghy kreegh berou, doen ghy het liedt verconden:
Maer nu vervalt ghy weer, in u Voor-vaders sonden.
Nu eyscht ghy wederom, u maerst, en uwen knecht,
En dwinght tot dienstbaerheynt, die vry zijn door het recht.
Die naer het sesde jaer de vryheynt was ghegeven,
Bedwinght ghy als te voor, in slaverny te leven.
Daerom soo seynt den Heer, dit volck heeft my onteert,
Dies heb' ick oock van haer, mijn aengesicht gekeert.
Sy hebben toegestaen, Hannanias toeseegghen,
Derhalven sal ick haer, het ys'ren jock op legghen.
Ick sal oock over haer, een vry jaer roepen uyt,
En geven haer altsaem, tot vryen roof, en buyt.
Tot honger, Pest, en Sweert, tot alderhande quaden,
Tot dat mijn toornigheynt, en gramschap sal versaden.
Geen Coninckrijck der aerd', en sal haer gheven rust;
Maer sal aen haer verderf, ghebruycken mijnen lust.
Om dat sy mijn verbondt, en mijne Wet verlaten,
Sal ick haer als het Calf in stucken deylen laten.
Tot dat sy over al, verdeylt zijn, en verspreyt,
†Recht als van Abraham, den offer wert gheleyt.
Hoort doch des Heeren woort, bedroefde Isra'lieten,
En laet u zijn bevel, noch willen niet verdrieten,
Gaet tot den Vyandt uyt, wie dat niet uyt en gaet,
Sal sterven door het sweert, of honger op de straet,
Den Babilonschen Vorst, sal doch de Stadt ghewinnen,
Geen ziel en sal ontgaen, die levend' blijft daer binnen.

†Genesis 15.

Pashur

Ghy lieght al dat ghy seght, en dat ghy hebt gheseyt,
Al dat ghy propheteert, streckt tot oneenigheyt.

Gadalia

Ha! Booswicht veel te langh is u geclap geleden,

Ieremias

Hoe menighmael o! Heer, heb ick voor haer gebeden.

Iuchal

Of ghy gebeden hebt, dat helpt ons niet een haer,
Van alles dat ghy seght, en vind' ick gantsch niet waer.

Ieremias

Ick vrees' dat ghy eer lang, de waerheyt sult bevinden,

Gadalia

Geeft my de koorden hier, laet ons den booswicht binden,

Ieremias

Is 't oock des Conincx wil, dat ghy my soo aentast?

Pashur

Den Coninck heeft het self, door syn bevel belast.

Ieremias

De Moeder van den Vorst, weet sy oock dan dees saecken?

Iuchal

Of sy het weet of niet, dat can doch weynigh maecken,

Ieremias

Ach Godt vergeeft haer doch dat uwen Knecht geschiet.

Pashur

Een die rechtveerdigh straft en straft den Heere niet,

Gadalia

Den Beker van verdriet sal hy nu selver drincken,
Laet hem vry tot den hals tot in den modder sincken.
Den hongher, stanck, en kouw, sal hem haest sluyten 'thert,
'Den mensch wort eerst gerust, als hy gewroken wert.'

Tweede deel, Derde Wtcomen.

Zedechias, Ebedmelech.

Zedech.

'Die van den oever siet, het woeden van de baeren,
Doet dwaesheyt dat hy 't schip, doet in de diepte vaeren.
Die sonder achterdocht, yet sorghelijcks bestaet,
Krijght syn verdiende straf, wanneer het qualijck gaet.
Die Beesten die den Strick, om haren hals ghevoelen,
Die trecken hem meer toe, hoe dat sy meerder woelen.
Die ongeduldigh lijdt, vermeerdert syne smert,
Niet wondt de siele meer als een onrustigh hert.
Geen redelijck verstandt, en wenscht zijn eyghen plaghen,
't Quaet dat men mijden kan, en soeckt men niet te draghen.
Geen dieren hoe sy zijn, en doen haer selven leedt,
Een yder door natuer is synen vyandt wreedt.
Wie synen vyandt bidt, en hem toereyckt syn handen,

Die buyght hem self voor 't sweert, tot spot van sy vyanden.
Noyt vyandt was soo goet, dat hy de vrede gaf,
Soo langh hy middel vont, tot zijn ghedreyghde straf.'
Wat reden heb ick dan, my selven te verraden,
'k En weet niet waerom my dees ontrouw wert gheraden?
't Schijnt dat ick reghel-recht ghedwonghen wert te gaen,
Waer datmen my den Hals wraeckgierigh sal afslaen.
'Soo eenich Schipman waer, die self syn Schip de sincken,
Eer dat den storm begint, door vreesse van verdrincken,
Of dat hy op een klip, moetwilligh liep voor windt.
n sou hem yder een, niet achten voor ontsint?
Een die vreesachtigh is vercost syn eyghen leven,
Den vromen wordt de vrees', als voor een strafgegeven.'

‘Wie voor syn leven vreest, die rooft syn eygen rust,
Den onbevreesden mensch, die stelt hem self gerust.
Het staet den vromen toe, syn ziele te bevrijden,
Den dwasen brengt hem self, door dwaesheyt in het lijden.’

Wt Ebedmelech den Moor.

Den Godt die Iacob heeft, geseget in zijn zaedt,
Die zeghen van gelijk, den Conincklijcken staet.

Zedech.

Den zegen moeten wy, van synen Godtheyt hopen,
Al sien wy dat de saeck, gebracht is tot wanhopen.

Ebedme.

Die vast op Godt vertrouwt, de wanhoop van hem drijft,

Zedech.

Al doen ick dat ghy secht 't schijnt nochtans dat sy blijft.

Ebedme.

Dat is om dat wy ons niet wel en laten raden:
Maer dat wy Godes wil, door ons vernuft versmaden.

Zedech.

Wanner heb ick versmaedt, den wil van Godt den Heer?

Ebedme.

Doen hem den Coninck niet en voeghde naer zijn leer.

Zedech.

Den raedt van den Propheet, was gansch tot mijn verderven,
't Waer dwaesheyt datmen self, sou loopen om te sterven,
De Vorsten hebben oock, syn Prophecij veracht.
Ick vrees dat hy van haer, sal worden omgebracht.

Ebedme.

't is waer, sy hebben hem, in eenen kuyl gesmeten,
Daer hy haest sterven sal, soo hy blijft sonder eten,
Den honger en 't verdriet, sal hem haest maecken mat:
Wat daer en is alree, geen broodt meer in de stad.
Zijt seecker so ghy hem, niet strax en doet uytrecken,
Dat ghy noch meerder straf, sult over u verwecken,
De schult van haer misdaedt, sal vallen op u hooft,
Om dat ghy haren raedt, lichtveerdich hebt geloofd.
En maeckt u selven niet, deelachtigh aen de sonden,
Van die door 't Hemels vier, of beyren zijn verslonden.
Eert Godts Propheten doch, en thoont geen onverstandt,
Of ghy verweckt u self, de plagen in u Landt.

Zedech.

De Vorsten hebben my, om den Propheet ghebeden,
Mijn ziel is sonder schult, soo hy is overleden.

Ebedme.

Hy leefde noch terstont, so ick hem bidden sach,
Lijdt daerom, dat ick hem, daer uyt verlossen mach.

Zedech.

'k En weet niet hoe ick 't dan, sou met de Vorsten maecken,

Ebedme.

'Een recht kloeckmoedich Vorst, en vreest hem voor geen saecken,
Als hem den Coninck vreest, voor synen onderdaen,
Soo doet hy self syn macht, en moghentheyt vergaen,
De vreese van het recht, die doet den rechter dwalen.'

Zedech.

Wel aen ghy sult hem dan, weer uyt den Kuyt gaen halen.
't Waer my van herten leedt, dat hy ghestorven waer,
Neemt dese mannen me, tot dat ghy comt van daer,
Wy sullen op het hof, u wedercomst verbeyden,

Binnen.

Siet dat ghy hem tot ons, versekert doet geleyden.

Tweede deel, Vierde Wtcomen.*Ebedmelech, Ieremias.****Ebedme.***

Den Vorst is op het hof, comt gaen wy naer den Put,
 Dees doecken, en dit zeel, syn tot de saecken nut.
 't Schijnt dat de trouwe deught, van 't aerd'rijck is verbannen,
 Noyt creegh de vrientdschap plaets, in 't herte der Tyrannen.
 Een recht boos-aerdigh mensch, thoont syn verkeert gemoet,
 Als hy hem dorstigh thoont, naer het onnosel bloedt.
 Doch als den Heer verdriet, den laster van den vromen,
 Soo laet hy zijne straf, op den Godloosen comen.'
 Ras opent desen kuyl, en laet de zeelen af,
 't Ellendigh sou den mensch, hier sterven in zijn graf.
 Ick sien hem, ach hy weent, het hert dunckt my te breken,
 Den Heer sal hem eer langh, aen syn Vyanden wreken.
 Vreest niet, Israels Godt, den helper uyt den noodt,
 Heeft u, door my verlost, van u ghewisse doodt.

Ieremias

De Vorsten sullen u, om mijnent wil vervloecken,

Ebedme.

't En schaed' niet, vat dit zeel, met dees versleten doecken,
 Siet dat ghy u wel vast, en seeckerlijcken bindt;
 Maer dat ghy toch het zeel, met doecken wel bewindt.
 'Door goetheyt, en door trouw, voor-comtmen syn misdaden,
 Die Godt den Heere vreest, die schouwt hem van den quaden.
 Den Goddeloosen Vorst, verliest syn Rijck en Croon:
 Maer die gerechtigh is, bevestight synen thron.'
 Treckt op, hy is gereet, verseeckert is zijn leven,
 'Den nederighen mensch, wort uyt het slijck verheven.'

Ieremias

Geloof moet syn den Heer, die my verlossingh sandt,
 Als ick verlaten was, en in mijns Vyandts handt,
 Gebenedijt moet zijn, den Heere der Heyscharen,
 Dat hy my, synen knecht, so trouw heeft doen bewaren.
 Om uws naems heerlijkheyt, bewaert my voort o! Heer,
 En geeft mijn ziele doch in haere macht niet meer,
 Beschaemt haer al te saem, wrijft haer gewelt in stucken
 En laet u knechten doch van haer niet meer verdrucken.
 Thoont dat ghy zijt alleen, een groot, en machtigh Godt,
 Die der God'loosen raedt, te niet doet, en bespot,
 Thoont dat ghy zijt alleen, barmhertigh, hoogh van waerden,
 Wiens Godtheyt heerlijk maeckt, de rondtheyt van der aerden.
 Omgordt my met u vrees', thoont haer u Godtheyts cracht
 Vnedert haer gemoet, en haer verkeert gedacht.

Ebedme.

Ghy sult voor weynich tijdt, noch in den Voor-hof blijven,
 Daer moeght ghy met gemack, en met bequaemheyt schrijven,

Als ghy den Heere bidt, so bidt hem oock voor my,
Op dat hy van gelijck, my oock bermhertigh sy.

Jeremias

Den Heer sal u gewis, voor ongeluck bewaren:
Want also spreeckt den Heer, den Heere der heyrcharen.
Ghy sult het ongeluck, van deze Stadt wel sien,
Doch aen u, seydt den Heer, en sal geen leedt geschien,
Om dat ghy u op my, volkomen hebt verlaten,
Daerom en sal ick u, door 't swaert niet vallen laten;
Alleen sult ghy ontgaen, mijn uytgesonden straf,
Tot dat ghy vredelijck, sult dalen in u graf.

Ebedme.

Des alderhooghsten wil, moet synen knecht geschieden,
Rechtveerdich is den Heer, wie kan syn handt ontvlieden?
Comt laet ons naer den Hof, tot ons verseeck'ringh gaen,

Binnen

Den Coninck sal van als, de weete syn gedaen.

Tusschen-Spel.

Tweede Deel, Vijfde Wtcomen.

Zarezar, Thessalia, Melinda.

Zarezar

Die lichtelijck betrouwt, wordt menighmael bedroghen,
'k En weet niet of ick my, wel sou betrouwen mogen.

Thessalia

Van mijn getrouwigheyt, getuyght mijn vroom gemoet,
Ick acht getrouwigheyt meer, als al des Weerelds goet.
Soo ick my tot ontrouw, voor desen had begeven,
'k En sou in mijn gemoet met geen gerustheyt leven.

Zarezar

Van waer, en wie zijt ghy, en hoe zijt ghy genaemt?

Thessalia

Van waer, en wien ick ben, ach Godt ick word' beschaemt,
Doch heb mijn Ouders vroegh, en in mijn jeught verloren,
Mijn Vaderlijck geslacht, comt van Philenus af,
Waerom men my den naem, oock van Phileo gaf,
Doen onlanghs Arphazat, den Coninck van de Meden,
Heeft tegen onse Stadt, met ongeluck gestreden,
Ben ick door vrees' gevluicht, tot over den Euphrat',
En weeck voor weynich tijdt, in d' Egbathensche Stadt,
Sints heb ick my een wijl, in Babylon gehouwen,

Daer ick meest heb gewoont, by twee schoon Edel Vrouwen.

Zarezar

So meyn ick dat ghy dan Melinda seer wel kent,

Thessal.

Seer wel, die droeve Maeght is deerelijck geschent,
Ick heb haer menighmael met droefheyth hoeren klaghen,
Voorseecker haer verdriet, is qualijck om verdragen.

Zarezar

Naer dat ick heb' verstaen, wort sy met hoop gevoedt.

Thessalia

't Is quaet, wanneer den mensch op hope leven moet,
Bedriegelijcken schijn, doet haer met droefheyth hopen,
My dunckt dat sy begint, door vreesse te wanhopen.

Zarezar

Nochtans ick ben gewis, dat hy haer liefde draeght,
Sy heeft groot ongelijck, dat sy haer soo beklaeght,
Om dat sy is bevrucht, en mach hy haer niet haten,
Want anders ick geloof, dat hy haer sou verlaten:
Maer meynt ghy dat sy hem, in 't af zyn is getrou?

Thessalia

't Waer oneer datmen sulcx, van haer vermoeden sou,
Voor haer getrouwigheyt, sou ick wel dorven spreken,

Zarezar

De Vrouwen hebben oock somwijlen haer gebreken.
't En waer so wonder niet, nu sy verlaten leeft,
Dat sy haer tijdt-verdrijf, met ymant anders heeft.

Thessalia

Die trouwelijck bemint, en kan soo niet vergeten,

Zarezar

Ia somtijds, dan gaet heen, en geeft de Perden t' eeten.
En als dat is gedaen, soo suyvert het geweyr,
Ick sal terwijlen gaen, by Nargel in het Heyr,
Soo haest den avont comt, mooght ghy my komen halen,
Den dienst die ghy my doet, sal ick u wel betalen.

Thessalia

Ick sal gewilligh doen al dat mijn Heer gebiedt,

Zarezar

Hy kent Melinda wel, maer my en kent hy niet,
Phileno wacht hier wat, misschien sal Zangher komen,
Seght dat ick mijnen wegh, heb naer het Heyr genomen.
En dat ick wesen sal in Nargal-Esars Tent,

Binnen.

Of by Nabursadan, gelijk ick ben gewent.

Thessalia

't Is wel gelijkmen seydt, den mensch die voeght syn leven,
Naer dat hem syn natuyr, van boven is gegeven,
Zarezar thoont te recht, natuurs verdorventheyt,
Die meer door valschen waen, als reden wort geleyt,
'Die niet getrouw en is, en kan oock niet betrouwen,
Een ondanckbarich mensch, leeft altijd in mistrouwen.'
Den Vorst en denckt niet eens, dat ick hem soo wel ken,
Ick sal my wachten wel, te seggen wien ick ben,
'k Verhoop door desen schijn, tot mijnen wensch te raecken,
Ick sal soo veel ick kan, den trouwen Dienaer maecken.
Het wachten my verdriet, ick wil hem tegen gaen,
'k Heb langh genoegh om niet de schilt-wacht hier gedaen.

Melinda

Seer qualijck salmen my, met dese kleeders kennen,

Soo ick maer mijnen ganck, kan Mannelijck gewennen,
Een yder sal gewis, my houden voor een Man,
Soo ick my selven maer, met list geveynsen kan.
Door desen valschen schijn, verhoop ick my te wreken,
Doch moet my soo ick kan, vermijden veel te spreken,
Soo ick geen wraeck kan doen, van sijn ontrouwheyt snoot,
Soo sal ick soo veel doen, dat hy my selver doot.
'Het leven is verdriet, als wy ons wensingh derven,
Die leeft naer synen wensch, die niet en vreest te sterven.'

Binnen.

Thessalia

'k En sien hem nievers niet, 'k heb langh genoegh gewacht,
Gewisselijck my dunckt, dat ick Melinda slacht.

Melinda

Wat wacht sy die ghy noemt?

Thessalia

Een die haer heeft begeven,
Nu hy haer heeft onteert moet sy op hope leven,
Sy wacht met ydel hoop haer wachten is om niet.

Melinda

Kent ghy Melinda wel die dees ontrouw geschiet?

Thessalia

Ick heb haer wel gekent doch 't is wat langh geleden,

Melinda

Ick meyn dat ghy haer noch hebt aengesproken heden,

Thessalia

Hoe sou dat connen zijn, 'k en sprack doch niemant aen,
Als u en mijnen Heer die van my is gegaen.
Mijn Heer en was het niet, ghy sout het moeten wesen.

Melinda

Besiet my dan te recht, of ghy my saeght voor desen,
Ick weet wel dat ick ben verandert om mijn leedt,
Doch ben Melinda self al ben ick in dit kleedt;
Maer wie is uwen Heer daer ick u hoor af-spreken?

Thessalia

Daer ghy op zijt vergramt en u soeckt aen te wreken.

Melinda

Den Hemel sendt my hier die geen ontrou en lijdt,
Ick hoop my dan door u te wreken met der tijdt.

Thessalia

Wat wraeck condt ghy door my, van syn ontrou bewinnen?

Melinda

Met u in plaets van hem van herten te beminnen,
U Engelijcke schoont ontsteelt mijn jeughdigh hert,
Dat u so 't u belieft gantsch opgeoffert wert.

Thessalia

Onweerdigh is u slaef, dees liefde te ghenieten,
Dees ontrou waer te groot, het sou mijn Heer verdrieten,

Melinda

Indien het hem verdriet soo wreck ick syn ontrou,

Thessalia

‘Die hem door oneer wreect krijght naderhandt berouw,’

Thessalia

‘Men moet de reden-plaets, en tijdt bequaemheyt geven,’

Soo ghy den tijdt verwacht die haest sal syn vervult
Ick meyn dat ghy de wraeck, naer wensch vercrijgen sult.

Melinda

Mijn liefd en mijnen haet, en kan ick niet bedecken.

Thessalia

Wy spreken noch daer af com laet ons beyd' vertrecken.

Derde deel, Eerste Wtcomen.

Zedechias, Gedalia, Jeremias.

Zedech.

'Recht als het wreedt Tempeest den grondeloosen vloedt,
Door syn onsichtbaer cracht, onrustigh rasen doet,
Waer door syn schuymich nat, wort hoogh en leegh gedreven,
Soo drijft het dwaes geval ons ongestadigh leven.
Sot is hy die te seer, op het geluck betrouwt,
Hy slacht den dwasen mensch die op den zandt-grondt bouwt,
Doorsiet de Werelt wel, ô! Stervelijcke menschen,
't Schijnt als sy maer en lacht, dat ghy vercrijght u wenschen.
De bloem van hare vreught draeght vruchten van verdriet,
Haer schijnsel glinstert wel, doch sy beloont met niet.'

'Haer gaven syn vol moeyt, waer henen wy ons wenden,
 Haer aengenaemste rust, is droefheyt en ellenden.
 Den mensch in syn geboort bethoont door zijn geweene,
 Dat hy den tegenspoet met ander heeft gemeene.
 't Waer beter voor den mensch dat hy noyt waer geboren,
 Of dat hy in syn wiegh het leven had verloren.
 Aen niemant treft het leedt, so seer als aen den Vorst,
 Om dat den hooghen staet altydt naer grootheyt dorst.
 Door dat hy hooger klimt, als ymant van hun allen,
 Doet hy den leeghsten val, als hy begint te vallen.
 Dat ymant overdocht, de swaerte van de Kroon,
 En wat al moeyt, en sorgh, hanght boven onsen thron,
 Of wat het Purper cost, dat wy so prachtigh draghen,
 'k Weet seecker niemant sou, naer dees ons hoogheyt vragen.
 Geluckigh is den mensch, die leeft in kleynen staet,
 De Conincklijcke macht, en is noyt sonder haet.
 De mogentheyt baert nijdt, geluckigh syn de menschen,
 Die nedrich syn van geest, en geenen staet en wenschen.
 Doen David Herder was, en wert hy niet benijdt,
 Den haet, en het geluck, creegh hy op eenen tijdt.
 Recht als den Blixem slaet, op d' alderhooghste bergen,
 Soo sien wy door den haet, de grootste Vorsten tergen.'

Gedalia

'Die Conincklijk verdraeght, den grootsten tegenspoet,
 Die thoont in syn verdriet, een onbevreesst gemoet.'

Zedech.

'De vreesse wort met ons, tot onse straf geboren,
 Al dat den mensch verliest, wort door de vrees verloren.'

Gedalia

'Die met een vroom gemoet de vrees' verwinnen kan,
 Die thoont syn edel heyt, als een grootmoedigh man.'

Zedech.

De Godtheyt is alleen, dit hooghste goet gegeven,
 Al dat geschapen is, leeft een vreesachtig leven,
 Den mensch moet sijn gequelt, met dit oneyndigh quaet,
 'De vreesse leert den mensch te volgen goeden raedt.'

Gedalia

Den raedt van den Propheet veroorsaect ons verderven,
 Die 't volck oneenigh maeckt die moest-men al doen sterven,
 Soo hem u mogentheyt, soo niet geseggen liet,
 Syn wel-verdiende straf, die waer nu al geschiet.

Zedechias

'k En wil des Heeren haet, op mijnen hals niet halen,
 Den Vorst die moet de schult, voor syn gemeynt' betalen.
 Noyt mach-men soo een saeck, lichtveerdighlijck bestaen,
 Misschien sal ick daer door, Godts toornigheyt ontgaen.
 'k En wil den dwasen Vorst, Rehabeam niet slachten:
 Maer wil den ouden raedt, meer als den jongen achten.

Al het Volck binnen.

Gaet haelt my den Propheet, vertreckt ghy al te mael,
Laet my hier wat alleen, verwacht my op de Zael.
Ick hoop dat hem den Heer sal over ons ontfermen,
Syn Vaderlijke sorgh, can ons alleen beschermen.

‘Het leven van den Vorst, is edel dienstbaerheit,
 Den algemeyne dienst, die wort hem opgeleydt,
 Syn aensien en geweld, schijnt wel vol heerlijkheden.
 Doch onder desen schijn, schuylt syn ellendigheden
 Ons macht, en heerschappy, is als een grousaem beest
 Dat om syn trotsch gelaet, van yder wort gevrees
 Veel schouders syn te swack, om sulcken last te dragen,
 Den quaden om zijn macht, die sien wy machtigh plaghen.
 Die soberlijck met maet, syn macht gebruycken kan,
 Maeckt dat hy langer tijdt, blijft Coninck of Tyran,
 Veel Conincklijcker is 't dat wy ons laten raden,’

Jeremias wt en knielt.

‘Als dat wy onsen raedt, onweerdig sien versmaden.’
 Daer sien ick den Propheet, ick gaen hem te gemoet.
 Staet op, 't en voeght u niet, dat ghy my valt te voet.

Jeremias

Danckbarigh buygh ick my, voor u ter aerden neder,
 Dat ick door uwe deught 't licht mach aenschouwen weder.

Zedech.

Is daer oock eenigh woort, van Godt den Heer geschiet?
 Geeft antwoordt, lieve seght, verbergh doch voor my niet.

Jeremias

Soo ick de waerheit segt, soo doet ghy my vermooren,
 En geef ick eenen raedt, so wilt ghy my niet hooren.

Zedech.

Ick sweyr by Jacobs Godt, den Godt die eeuwich leeft,
 Die ons dees schoone siel, naer wensch geschapen heeft,
 Dat ick u niet en sal, doen dooden noch doen sterven,
 Noch geven aen de geen, die soecken u verderven.

Jeremias

Hoort dan des Heeren woort, en Goddelijck bevel
 Want also spreeckt den Heer, den Godt van Israel.
 Soo ghy vrywilligh gaet, u selven overgeven,
 Soo sult ghy, en u volck, voorseker blijven leven.
 Aen u, en aen u Stadt, en sal geen leedt geschien,
 Soo ghy maer selver cont, het ongeluck ontvlien,
 Daer teghen soo ghy niet en gaet tot u Vyanden,
 Soo sullen de Chaldeen, u Stadt met vier verbranden.
 Al dat noch levend' is, wordt in haer macht ghestelt,
 Noch ghy en sult oock niet, ontcomen haer geweld.

Zedech.

Ick sorghe datmen my, mocht geven aen de Ioden,
 Die tot Chaldea syn, om eenigh quaet ghevloden,
 En datmen dan met my onweerdigh spotten sou,
 Als met een die door vrees, hem self is ongetrouw'.

Jeremias

Zijt seecker ghy en sult niet in haer handen comen,

Lieve doet dat ick segh, soo hebt ghy niet te schromen,
Weest doch des Heeren stem, en willen onderdaen,
Soo sal het u in als, naer uwen wensch vergaen.
Bedrieght u ziele niet doet dat ick heb geraten,
Den Heer verlaet de geen die syn Gebodt versmaden.
Want soo ghy niet en gaet en u tot haer begeeft,
Soo is dit dan het woort dat Godt gesproken heeft,

De Vrouwen die noch syn in 's Coninx Huys gebleven,
 Die sal ick al te saem, den Vorst tot Babel geven,
 Daer salmen seggen dan, wanneer ghy wort beschreyt
 Dijn troosters hebben u, verwonnen en verleydt.
 Sy hebben u verleyt door hare valsche reden,
 En hebben in den dreck, u voeten laten treden.
 En als haer valsch bedrogh en dwaesheynt was geleert,
 Soo syn sy sonder vrees, weer achterwaerts gekeert.
 Bedenckt grootmoedigh Vorst, wat wegh ghy wilt verkiesen,
 't Is beter maer de Stadt als alles te verliesen.
 Houdt seecker en gewis, soo ghy niet uyt en gaet,
 Dat u hertneckigheyt is oorsaeck van ons quaet.
 Dat ghy wel haest sult sien, u Kinders, en u Wijven,
 In het Chaldeesche Landt, gevangen henen drijven.
 Den Tempel en de Stadt, gewonnen en verbrandt,
 En datmen u geboeyt sal voeren in haer Landt.

Zedech.

Dat ghy dees reden toch, de Vorsten houdt verborgen,
 Siet toe, want wistensy 't, sy souden u verworghen.
 De menscheyt is soo broos dat hy het geen veracht,
 Dat hy naer syn verstandt, onredelijcken acht.
 Of ymant by u quam en vraeghde naer ons reden,
 Soo seght haer dat ghy my, ootmoedigh hebt gebeden.
 Dat ghy niet meer in 't huys van Ionathan soudt gaen,
 Daer ghy voor uwen tijdt ellendigh soudt vergaen;
 En dat ick heb beloofd dat ick aen haer sal schrijven,
 Dat ghy gevanckelijck sult in den Voor-hof blijven.

Jeremias

Ick wensch dat ghy soo wel volbracht den wil van Godt,

Zedech.

Mijn Vader ick sal my noch op dit stuck beraden,
 Seer qualijck kan ick doen, dat ghy my hebt gheraden.
 Gaet henen bidt den Heer, in u gebedt voor my,
 Dat hy my niet soo straf, maer meer genadigh sy.

Jeremias binnen.

'Fortuyn verheft ons wel, maer doet ons vreesich leven,
 't Verganckelijck geluck, en kan sy ons maer geven,
 Haer ongestadigheyt die vliegt ons boven 't hooft,
 Den schijn van haer geluck, ons recht geluck berooft.
 Die om den voorspoet denckt, als hy hem siet verdrukken,
 Proeft haer onsecker cracht, door al syn ongelucken.
 't Schijnt als sy maer en lacht, dat ons dan groeyt het hert,
 Den wijsten van verstant, door haer bedroghen wert.'

Derde deel, Tweede Wtcomen.

Nabuchodonosor, Nabusardan.

Nabuch.

Voert stracx de Bocken aen en breeckt haer hooge wallen,
Ick wil haer desen dach, noch sien ter aerden vallen.

Te langhsaem thoonen wy, ons schrickelijck ghewelt,
 Dees ongetemde beest, heeft ons te langh ghequelt,
 Wy moeten door de wraeck, zijn misdaedt overwinnen,
 Geen wraeck is wreedt genoeg, hy doet my schier ontsinnen.
 Syn beestelijck ghemoet, verweckt hem all' dit quaet,
 Sijn onghetrouwe ziel, veroorsaect mijnen haet.
 Sijn boos hertneckigh hert, en can niet zijn gheboghen:
 Maer sal het breecken wel, door Conincklijck vermoghen,
 Hy brengt door zijn verraedt, syn Stadt tot dezen val,
 Ick weet dat hy eer langh, hem self vervloecken sal,
 Al heeft den Enghel eens het Sirisch Heyr gheslaghen,
 Die met Senacharib rontom haer Vesten laeghen,
 'k En acht dan niet met all' dat was zijn eyghen schant,
 Den naem van mijn ghewelt, doet beven al het Landt,
 Het aerdtrijck hem verschrickt, als het maer voelt mijn treden,
 Ick word van al dat leeft, ghevreest, of aengebden,
 Ick doe met vier en vlam, weerschijnen 't grasich Veldt,
 Als ick maer eens den thoon, en geef aen mijn ghewelt.
 Soo haest als ymant my door ontrouw soeckt te terghen,
 Vervul ick met mijn Heyr, de dalen en de berghen,
 Als mijn trompetten slaen, met schrickelijck gheluyt,
 Soo roepen sy de doot, ofwel het oorlogh uyt,
 Die niet en zijn ghedoodt, die doen ick daerom wenschen,
 Mijn wraecke die voldoet, de misdaedt van de menschen.
 Noyt is mijn groot gemoet, door valschen lof verleydt,
 Ick doen al dat ick wil, ick heb mijn moghenthey.
 Al dat gheschapien is, doen ick met vrees beven,
 Als ick mijn dulle wraeck, maer eens den loop wil gheven,
 De vrees' daer yder mensch, soo door ghepijnicht wert,
 En heb ick noyt ghevoelt in mijn grootmoedich hert.
 Als ick maer krijgh den wil, soo can ick my gewreken,
 Ick doe mijn toornighey, gelijk een vyer uytbreken,
 Den donder van mijn stem, verschrickt den grooten
 Al, Ich trotsch' al dat daer is, of dat daer comen sal.
 Ick doe met schrick, en vrees, volbrenghen mijn gheboden,
 Ick ben den soon van Bel, en wreker van de Goden.
 Dit wilt en grimmigh dier, dat nu beproeft mijn macht,
 Thoont recht den slaefschen aert, van zijn vervloecht gheslacht.
 Ick sal zijn herte noch, met dees mijn tanden eeten,
 Op niemant die nu leeft, en ben ick soo ghebeten.
 'k En weet niet hoe ick kan bedwinghen mijn ghemoet,
 Daer my dees' diefsche slaef, soo veel ontrouhey doet.
 Ick sweyr hem by den Godt, die met verschricken dondert,
 Dat yder van mijn wraeck, en straf sal zijn verwondert,
 Den Hemel sal ick self, doen trillen door mijn wraeck,
 En 's Werelts vasten grondt, doen schudden met gekraeck.

Nabusar.

Die voor gheen straf en vreest, betrouwt zijn eyghen selven.

Nabuch.

In 't aerd'rick sal ick noch, den booswicht laten delven.
Dees grouwelijcke dracht, dit valsch, en doof Serpent,
Moet van het aerdtrijck wegh, en grouwsaem zijn geschent.

Nabusar

't Is wonder dat hy geen genade doet versoecken,

Nabuchodonosor

Veel eerder sou hy my ontsegghen en vervloecken,
Sijn hert is veel te boos, hy slacht den Galadiet,
Die als een wreede beest, zijn dochter dooden liet.

Nabusa.

De vrees van de doodt, doet hem wanhopigh leven,
Misschien verhoopt hy noch, dat ghy 't hem sult vergeven.

Nabuch.

Vergheven, neen gewis, veel eerder sal de maen,
Haer Goddelijck gesicht, en schijnsel laten staen,
Veel eerder sal de locht, en 't aert-rijck weer verwerren,
En 's Hemels blauw ghespan, berooft sijn van de sterren.
Veel eerder sal de Son, verschijnen in den nacht,
En al dat wesen heeft, weer zijn tot niet gebracht,
Veel eerder sal men sien den Hemel sonder reghen.
En 't aertrijck sonder vrucht, eer ick my sal bewegen.
Euphrates sal veel eer de Berghen maecken vocht,
En desen aerdschen cloot, opvlieghen naer de locht.

Nabusa.

't Is Conincklijcke deught, genade te bewijzen,'

Nabuc.

'Die d' ontrouw niet en straft, die doet hem self misprijsen,'

Nabusa.

'Die 't quaet vergeven can, die wint des vyandts hert,'

Nabuch.

'Die 't quaet te licht vergeeft, oock licht bedroghen wert,'

Nabusa.

'Door wreetheyt maeckt den Vorst, hem self de kroon onweerdich,'

Nabuch.

'Een die slaphertigh is, en is de Croon niet weerdigh,'

Nabusar.

'Door strafheyt wordt het volck, door muytery verweckt,'

Nabuch.

'Den Vorst die slacht den steen, die 't yser tot hem treckt,

Sijn aensien can het volck, oock trecken naer zijn willen,
En als 't oneenich is, can hy 't door wreetheyt stillen.'

Nabusar.

'De wreetheyt baert nochtans, den aldergrootsten haet,'

Nabuch.

'Den haet, en het ontsach vermeerdert onsen staet.'

Nabusa.

't Is oneer als men d' eer, door wreetheyt moet becomen,'

Nabuch.

'De rijcken worden meest, door wreetheyt ingenomen,
De liefde, lof, en haet, is yder mensch ghemeen:
Maer 't Conincklijk geweld, en voeght ons maer alleen.'

Nabusa

'Den Prins die 't al vermach, moet synen wil bedwinghen,'

Nabuch.

'Te doen al dat men wil, syn Princelijcke dinghen,'

Nabusar.

'De Godtheyt door syn deught, doet niemant onghelijck,'

Nabuch.

Godt doet al dat hem lust, en ick doe van gelijk,

Nabusa.

Vergeeft my, dat ick my, noch wat verstout te spreken,
Wilt u door reden doch, en niet door wreetheyt wreken.

Nabuch.

'In een wraeckgierich hert, daer is de reden doot,'
'k En vrees' my nievers voor, mijn macht is veel te groot,

Nabusa.

Nochtans en moghen wy de vrees niet verachten,
Om dat wy ons daer door, voor onsen vyandt wachten,

Nabuc.

De vreesse wort den mensch als voor een straf ghestelt;

Nabusa.

Voorsichtelijcke vrees' vermeerdert ons ghewelt.

Nabuc.

'Die 't vreesen overwint, die thoont hem self grootmoedigh;'

Nabusar.

'Den mensch die niet en vrees, die thoont hem self hooghmoedigh.'

Nabuch.

't Geluck verjaeght de vrees', een die geluckigh leeft,
Lijdt lichtelijck het geen, dat hy te vreesen heeft.'
Wy hebben langh ghenoegh, van 't vreesen nu gesproken,
Hier door en word' ick niet, naer mijnen wensch gewroken,
Voert als ick heb geseyt, het storm gereetschap aen,
Doet stracks door all' het heyr, de dulle trommel slaan.
Vernielt door vyer en sweert, die ghy vindt in de wapen,
Sy zijn doch al te saem, tot dit verderf geschapen,
De Godtheyt heeft my self, verweckt tot hare straf,
Doen sy my het bevel, van haer vernielingh gaf.

Nabusar.

En laet doch uwen haet, niet op 't Gemeeynte dalen:
Maer doet den dwasen Vorst, zijn schult alleen betalen.

Nabuch.

Dit boos hertneckigh volck, syn Stichters van verraedt,
Sy souden van ghelijck, beroeren mijnen staet,
Ick wil dat sy alt'saem, ghestraf't zijn aen het leven,
Alleen aen den Propheet, sult ghy zijn vryheyt gheven,
Den booswicht van den Vorst, die mijn ghebodt veracht,
Die wil ick, dat voor my, ghebonden wert gebracht,
Op synen valschen neck, sal ick met voeten treden,
Eer ick hem naer verdienst, sal worghen of ontleden,
Siet toe dat ghy maer doet, dat ick u heb belast,
En maeckt dat yeder een, op mijn bevelen past,
Vermaent mijn moedigh Heyr, kloeckmoedigh haer te quijten,
Soo sy slaphertigh zijn, soo sal ick 't u verwijten.
Terwijlen ghy volbrenght, mijn Conincklijck bevel,
Sal ick Brandt-offer doen, den Aldergrootsten Bel,

Derde deel, derde Wtcomen.

Nabusardan, Nargal, Zarezar.

Nabusar.

Assyren zijt ghemoet, denckt wat ghy zijt voor Mannen,
En teghen wat gespuys, ghy moet u boghen spannen,
Soo ghy dit wel bedenckt, eer ghy den strijdt begint,

Soo weet ick voor ghewis, dat ghy haer overwint.
Noyt hebben wy den Krijgh, als met geluck begonnen,
Den vyandt is altijd, door ons geweld verwonnen,
Al dat de Son beschijnt, en daer men can ghegaen,
Of dat ons ooghen sien, is ons al onderdaen,
De Werelt is te kleyn, om onsen lof te draghen,
Al dat hem maer verheft, wort door ons macht verslaghen,

Die d' eyndt sou willen sien, van ons verwinningh groot,
 Die sou schier moeten gaen, rontom den aerdschen cloot.
 Ick vrees dat ons veel eer, het winnen sal verdrieten,
 Als haer de nederlagh en schande te ghenieten,
 Wy moeten meerder deught, bethoonen in 't geluck,
 Als sy stantvastigheyt in haren grootsten druck.
 Haer onbevreesst gemoet en moeten wy niet achten:
 Maer wel dat sy de doot, kloeckmoedighlijck verachten.
 'Die sonder vrees sterft en overwint men niet,
 Ten sy dat hare doot, met 's Landts verderf geschiet,
 Den onervaren mensch acht sorgelijck te wesen,
 Dat in een vroom gemoet ten hooghsten wert gepresen.
 Die syn gewent geluck met maet gebruycken kan,
 Die thoont hem in den strijdt, als een kloeckmoedigh man.'
 Het gelt ons al te saem, ò! Mannen nu het leven,
 Soo wy ons niet terstont, tot strijden en begeven,
 Wy moeten voor ons sien ons eere voor te staen,
 De winningh van den strijdt leyt maer in doot te slaen.
 'Een recht grootmoedigh man, en mach geen oneer lijden,
 Men moet meer om den naem als om het leven strijden.'
 Verwacht geen ander hulp het sou ons wesen schandt,
 Soo ymant ons ontnam de winningh uyt ons handt.
 Wy souden voor gewis ons selven moeten schamen,
 Wanneer men seggen sou sy spaerden haer lichamen.
 Hoe sou ick dorven sien des Coninx aengesicht,
 Soo ick door vrees niet voldede mijne plicht?
 Hoe sullen wy hem doch, voor oogen dorven comen,
 Soo door een ander macht de Stadt wort ingenomen?
 Die niet en is gewent dan dat syn volck verwint,
 Dat hy niet Conincklijck, maar Vaderlijck bemint.
 Siet toe dat ghy dees eer, door vrees niet laet varen,
 Want ick en sal my self tot in de doot niet sparen.
 Soo ghy my niet en volgt en trouwen bystant doet,
 Soo vrees ick dan ghy 't sult betalen met u bloedt.
 Mijn wonden sullen my van lasteringh bevrijden,
 Die hem slaphertigh thoont die sal de straffe lijden.
 'Die 't ongeluck voorcomt die thoont syn man'lijck hert:
 Maer die hem self versuymt, licht overwonnen wert.'
 Al hebben wy somwijl een kleyne schaed' geleden,
 Soo heeft den Hemel doch altijt voor ons gestreden.
 Door haer wantrouwich hert is ons dit leedt geschiet,
 De Ioden weet ick wel en achten 't selver niet.
 Haer schadelijck verlies, dat comt haer van de Goden,
 Of van u vroom gemoet dat noyt en heeft gevloten,
 Sy hebben over haer, haer gramschap uytgeschut:
 Maer u, en uwe deught, genadelijck beschut.

De zielen die door 't Sweert van 't Lichaem sullen scheidyden,
 Die sullen haer een plaets, daer boven doen bereyden,
 En in des Hemels Throon, als Sterren zijn gheset,
 Daer niemant wort ghevoert, van die vergaet in 't Bedt.
 Die liever door de vrees', op haer Sieck-bedde sterven,
 Die wensch ick dat sy d'eer, van haer begravingh derven,
 Die wensch ick dat den vloeck, comt over haer Lichaem,
 En over hare Ziel, tot schand' van haren naem.

Nargal

Door yver brandt ons hert, voert ons maer aen het strijden,
 Wy willen voor ons eer, de doot ghewilligh lijden,
 Denckt niet dat in ons ziel, de vrees' haer wooningh heeft,
 'k En meyn niet dat by ons, een vreesich mensche leeft.

Zarezar

Noyt sterven wy te laet, soo wy door 't sterven winnen,
 Laet ons naer uwen raedt, het strijden maer beginnen.

Nabusar.

Wel aen ick sal my dan, verlaeten op u macht,
 Maeckt dat ghy zijt ghereet, in 't midden van den nacht,
 Het schijnsel van de Maen, sal ons behulpich wesen,
 Soo ghy kloeckmoedigh strijdt, soo sult ghy zijn ghepresen.
 Aen Assur' is beloofd, des Werelts Heerschappy,
 Door teeckens van de Goon, en door waerseggery,
 Emegar die men meynt, der Goden wil te weten,
 Heeft ons geluck voorseyt door teeckens der Planeten.
 Den Priester van de Son, den wijsten der Chaldeen,
 Heeft nae syn raserny, den Hemel oock ghebeen,
 Die ons verseeckert heeft, den bystant van de Goden.
 Soo ghy kloeckmoedigh strijdt, met dees vervloecte Ioden,
 Den Hemel, en den nacht, en heeft maer eene Maen,
 Het aerdtrijck moet ons oock, alleen syn onderdaen.
 Doet blinken uwe deucht, en thoont door uwe Wapen,
 Dat ghy tot desen staet, en hoogheyte zijt geschapen.

Nargal

Den vloeck, naer uwen wensch, die wensch ick dat verderft.
 Die liever op zijn bedd' als in syn wapen sterft.

Zarezar

Geen vreught, noch geen geluck, en moet hem meer geschieden,
 Die vreesich uyt den strijdt, sal soecken wegh te vlieden.
 Ons edel vroom gemoet, beweeght hem maer door deught,
 Noyt heeft den hooghen geest, in cleyne dinghen vreught,
 Hoe wy door onse deught, volbrengen grooter saecken,
 Hoer grooter wy den lof, van ons Victory maecken.

Nabusar.

'k Besweyr u dan altsaem, by onsen grooten Bel,
 Dat ghy naer uwe macht, sult volgen mijn bevel,
 Voorcomt door uwe deught, mijn willen en bevelen,
 Wy moeten doch den val, van Zedechias spelen.

Tusschen-Spel.

***Derde deel,
vierde wtcomen.***

Nargal, Zarezar, Thessalia.

Nargal

Den alderwreedtsten strijdt, gevoel ick in mijn hert
't Schijnt dat niet haer, maer my den strijdt geboden wert.
Thessalia doet my ghevoelen all' dit lijden,
Om dat ick sonder haer gedwongen wort te strijden.
'Ick slacht den krancken mensch, die naer het drincken haeckt,
Die, soo het noch gevalt, dat hy daer aen geraeckt.
Soo blust hy synen dorst, te samen met syn leven,
Om dat hem syn verderf, door 't drincken wordt gegeven.'
Mijn herte van gelijk, is dorstigh naer den strijdt;
Want blussend' mijnen dorst, word ick mijn leven quijt,
Den brandt die my verteyrt, doet my in 't leven sterven,
Om dat ick dorstigh ben, naer 't geen dat ick moet derven,
Den strijdt wort my belast, in 't af syn van mijn ziel,
In 't af syn van mijn Son, die my in 't leven hiel.
In 't af syn van den roem, en glori van de menschen,
Die my nu selver doet, om mijn ontseggingh wenschen.

Zarezar

't Is d' aldergrootsten pest, en 't doodelijckst fenijn,
Als wy door sotte liefd, soo gansch verwonnen zijn
Hy heeft wel weynich hert, die hem so laet verwinnen,
Men moet de Vrouwen maer, als noodigh quaet beminnen.
'Die hem bedriegen laet, van synen sotten lust,
Is Vyandt van zijn eer, en van syn eygen rust;'
Maer seght toch, wat voor deught, condt ghy van haer verwachten?
Vreest ghy niet dat sy noch u trouwheyt sal verachten?
Meynt ghy niet, nu sy haer, van u ontslagen vindt,
Dat sy een ander oock, so wel als u bemint?
Ick vrees dat u noch self, dees liefde sal berouwen,
Men mach hem niet te veel, op ydel gunst vertrouwen.
'Hy thoont hem wijs te zijn, en een voorsichtigh man,
Die ongebonden mint, en licht verand'ren can.
De liefd' en heeft geen cracht, soo wy haer niet en voeden,
Men moet hem meer voor haer, als voor den Vyandt hoeden.
Die hem aen een verbindt, die wort syn vryheyt quijt,'
't Is wijsheyt datmen kan verand'ren naer den tijdt.

Thessalia

Hoe qualijck kan de Slangh, haer boos vergift verbergen,
My dunckt dat hy my kent, hy soeckt my maer te tergen.

Nargal

Veel eerder sal ons macht, den Hemel nemen in,

Eer ick verand'ren sal, van mijn getrouwe min.
Veel eerder sal de doot, mijns levens draet afsnijden,
Eer ick, die my bemint, wantrouwich sal benijden.

Mijn vryheyt ben ick quijt, 'k en ben niet meer alleen,
 Thessalia mijn Lief, en ick, en syn maer een,
 Doch hoe sy is of niet, sy is mijn eenigh leven,
 Die machtigh is mijn ziel, haer vryheyt weer te geven,
 Mijn Lichaem dat te voor, noyt overwonnen wert,
 Docht my dat nu voortae, te swack was met een hert,
 Twee herten konnen best, mijn Lichaem onderhouden,
 'k En dorst my op een hert, en ziel niet meer betrouwen.
 'k En vrees voor geen ontrouw, ick ken haer vroom gemoet,
 Ick sal haer eerbaerheyt, betuygen met mijn bloedt,
 Soo ymant seggen derf, dat aen haer eer sou raecken,
 Die sal ick door mijn swaert, vals, en meynedigh maecken.

Zarezar

'k Moet lachen, als ick sien, dees dulle sotterny,

Thessalia

En ick verworgh van spijt, dat ick u valsheyt ly.

Zarezar

Maer hebt ghy niemant meer, als haer bemint te vooren?

Nargal

'k Heb hare deught bemint, van dat ick werd' geboren,
 Sy was mijn eerste liefd', sy sal mijn leste zijn.

Zarezar

Die sottelijck bemint, die doet hem selven pijn.
 De liefde slacht de couw die 't bloeyssel doet verderven,
 Of 't branden van de Son, waer door de Bloemen sterven,
 Sy knaeght ons aen het hert, als wormen aen het saet,
 Sy pijnicht ons gemoet, met een schoonschijnigh quaet,
 Den Hagel aen het graen, en kan soo veel niet schaden,
 Noch 't pestelijck vergift van rispen aen de bladen.
 Sy slacht het brandigh vier, dat schoon en lieff'lijck blaect,
 Maer grouwelijcken brandt, wannermen het geraeckt.
 In 't eerste dunckt sy ons seer lieffelijck te schijnen,
 Totdat sy ons de ziel, in 't lichaem doet verdwijnen,
 't Schijnt dat sy rust belooft, maer sy beloont met leedt.
 Haer sinne-loos geweld is aengenaem, en wreedt.
 Soo haest sy in ons hert, haer wooningh heeft genomen,
 Soo syn wy sonder macht, in haer geweld gekomen.
 Geen Tygers syn so wreedt in het Hyrcanisch Landt,
 Noch Leeuwen so verwoedt in 't Lybiansche zandt.
 Geen Hell' en pijnicht meer, geen doot en doet so klagen,
 Door haer vergiftigh quaet, doet sy ons zielen plagen.
 Van die barmhertigh zijn, thoont sy haer Vyandin,
 Niet minder als de min, en heeft de valsche min.
 Die sy door haeren list can trecken en bedrieghen,
 Die leert sy hare const, van meesterlijck te liegen.
 Den Minnaer door den schijn, seer licht bedroghen wert,
 Om dat sy liegen kan, met oogen, mondt, en hert.

Nargal

Mijn leven, en mijn doot, wordt teghen een gewegen,
 Terwijlen dat mijn hert tot twijffel is geneghen.

Den twijffel maeckt my stom 'k verander in mijn bloedt,
't Schijnt dat ghy my bedwinght dat ick 't gelooven moet.

Thessalia

'k En kan dees lasteringh met geen gedult ghelijden,
 Soo 't ymant anders sey', 'k sou voor haer eere strijden,
 Ick sou hem desen punckt doen dringen door syn borst,
 Dat ymants mijns gelijck, haer so beschelden dorst.
 Mijn Heer 't en voeght u niet, de Vrouwen so te schelden,
 Men seyde de lasteraers die deughen oock seer selden,
 Ghy stort een heel revier van scheldingh over haer,
 En van al dat ghy seght is niet een druppel waer.

Zarezar

Phileno dat ick my, aen Kinders socht te wreken,
 Eer ghy het dencken sout, sou ick u 't hert door-steken,
 Denckt niet dat ghy soo licht de straffe sout ontgaen,
 't En Waer den trouwen dienst die ghy hy hebt gedaen.

Nargal

'Men moet veel min syn tongh' gebruycken als syn ooren.'

Thessalia

't Is waer, dan ick en en kan, syn lasteringh niet hooren,
 'Die self oneerlijck is, rooft licht eens anders eer.'

Zarezar

Al dat ick segh is waer, 'k en doen haer gheen oneer.

Thessalia

Dat sy Melinda waer, soo mocht ghy haer onteeren

Nargal

't En voeght de Dienaers niet te twisten met haer Heeren,
 'Die doet bequamen dienst, die plaets gheeft aen den tijdt.'

Zarezar

Dat sy Melinda waer sy waer haer eere quijt,

Thessalia binnen.

Phileno gaet van hier, en maeckt my niet t'onvreden,
 Of ick sal u den kop, met voeten noch vertreden.

Nargal

Het schijnt dat hy gewis Thessalia bestaet.

Zarezar

Die sulcke Dienaers voet, die voet syn eygen quaet.
 Soo wy de dienstbaerheyt als onnut kosten derven,
 Wy leefden sonder vrees en souden vredigh sterven.
 'De dienaers syn voor ons, den alderswaersten last,
 Wanneer sy meerder doen, als 't geen haer wort belast,
 Die meerder ondersoect, als hem toe staet te weten,
 Thoont dat syn slavich hert, met hooghmoet is beseten.'

Nargal

'De deught van lijdsamheyt en vreest, noch kent geen schandt.'

De liefde tot mijn lief, nam in hem d'overhandt,
Doch 't sy hoe dat het sy geen deught en gaen verloren,
Hy thoont dat syn gemoet, in vryheyt is geboren.
Comt gaen wy naer het Heyr, den droeven nacht begint,
't Is heerlijk dat den mensch, hem selven overwint.

PAUSA.

Verthooningh.

Daer Ierusalem by nacht wordt inghenomen, ende Zedechias vluchtende wort gevangen, met syn Moeder, ende kinderen.

Vierde Deel, Eerste Wtcomen.

Zedechias, Hamital, Sonen, Nabusardan.

Zedech.

Al dat ick heb gevrees, is my schier overkomen,
 Mijn Stadt, en Heylighdom, vernielt, en ingenomen.
 Mijn sorgh heeft my geraeckt, mijn vryheyt ben ick quijt,
 't Geluck heeft hem gekeert, verloren is den strijdt.
 Den dagh moet syn vervloect, waer in ick werd gheboren,
 Den nacht moet duyster syn, en voor altijdt verloren
 Geen schijnsel, noch geen licht, moet haer beschijnen meer,
 Sy moeten grouw'lijck zijn, voor 't aenschijn van den Heer.
 De wolcken moeten haer, met duysterheyt bedecken,
 En die daer syn bereyt Leviathan te wecken.
 Ach dat mijn Moeder doch, geworden had' mijn graf,
 Soo waer ick nu bevrijt van mijn aenstaende straf,
 Soo waer ick nu gerust met die te vooren waren,
 En sonder vrees ontgaen, dees grouwelijcke baren.
 Mijn Moederlijcke borst, heeft my met sorgh gevoedt,
 Om dat ick proeven sou, de smert van mijn ghemoet:
 Het aengenaemste licht, is my tot straf gegeven,
 Om dat ick in mijn hert, met droefheyt soude leven.
 Ellendigh vol verdriet, vol afgunst, nijdt, en haet,
 Vol bitterheyt, en smert, is mijnen gantschen staet.
 In duysterheyt word ick, van mijnen throon gesmeten,
 Daer ick vol heerlijkheyt, en pracht was opgeseten.
 Ick sien des Heeren handt is tegen my gekeert,
 Om dat ick zijn Gebodt, veracht heb' en onteert,
 Hy handelt tegens my, en heeft my gantsch verlaten,
 En giet my van hem uyt, als water op der straten.
 Oneyndelijken Godt, die door u Godtheyts cracht,
 Van niet geschapen hebt, het menschelijck geslacht,
 Die 't aerdt-rijck hebt vervult met alderhande goeden,
 En Noë hebt bewaert in 't midden van de vloeden.
 Die Moses, en u volck, verlost hebt, en geleydt,
 Door 't midden van de Zee, door u almogentheyt.
 Bewaert doch voort, en voort, u volck, u Isra'lieten,
 Soo ghy haer hebt gewaert, voor 't jock der Midianieten.
 Gedenckt O Heer gedenckt, hoe ghy des Vyandts Heyr,
 Verstrickt hebt, en vernielt, in het *AE*gyptische Meyr.
 Hoe ghy ons hebt gespijst, met Manna veertigh jaren,
 Om ons tot uwen dienst, voor hongers noodt te sparen.
 Hoe ghy aen Moses hebt, als een genadigh Godt,
 Op Sinai den Bergh, gegeven u Gebodt.
 Hoe ghy aen Horeb oock ons Vaders zijn verschenen,
 En haer als met u handt, geleydet hebt daer henen.

Hoe ghy bevolen hebt, u Engelijcke macht,
 Voor Iacob, en zijn zaedt, te nemen goede wacht.
 Hoe ghy ons hebt beloofd, meer als het zandt te groeyen,
 En 't Landt dat vol van melck, en honigh soude vloeyen.
 Daer 't Moabs, Amalechts, en Ammonits geweld,
 Van dat den Sond'vloedt was, met macht was ingestelt.
 Hoe ghy bermhertigheyt Manasse hebt bewesen,
 Als hy ootmoedigh badt, u Godtheyt hoogh ghepresen.
 Vergeeft o Heer vergeeft, ons sonden van ghelijck,
 Slaet op ons u gesicht, en treckt ons uyt het slijck.
 Ons zielen zijn verstrickt met grouwelijcke banden,
 Ons voeten zijn geboeyt, geketent zijn ons handen.
 Geen recht, maer u ghenaed', versoecken wy o Heer,
 En stopt u ooren doch, voor ons gheschrey niet meer.
 Ontfermt u over ons, o Heere der Heerscharen.
 Wilt het beloofde zaedt van Isaac doch bewaren.
 Neemt ons versmaetheyt wegh, en helpt ons tot ons recht.
 Verlaet de ziele niet, van uwen trousten knecht.

Zedech.

Mijn hoop is gantsch gedaen, ick walghe van mijn leven,
 Hy heeft uyt mijne ziel, de vrede wegh gedreven,
 Ick ben tot eenen spot gheworden van de mijn,
 En tot een tijt-verdrijf, van die mijn vyandt zijn.
 Al roep ick tot den Heer, hy stopt voor my syn ooren,
 't Schijnt dat hy my voortaan, niet meer en wilt verhooren.
 Hy heeft syn aengesicht, met wolcken overdeekt,
 En mijn vyanden self, tot mijn verderf geweekt.
 In ketens heeft hy my, gevanckelijck genomen,
 En my soo vast bemeurt dat ick niet can ontcomen,
 Met bitterheyt, en smert, heeft hy mijn ziel omvaen,
 En synen wreeden pijn, doen door mijn nieren gaen.
 Met steenen van verdriet, heeft hy verstoppt mijn weggen,
 En maect den voedt-padt krom, die my wel was ghelegen.
 Recht als men op den Leeuw, verborghen laghen leydt,
 Heeft hy op my syn nett', en laghen oock gespreyt.
 Mijn ziel verdwijnt in my, hy wentelt my in d' asschen,
 Mijn jaghers maect my snel, dat sy my licht verrasschen,
 Mijn ooghen breecken my, mijn Conincklijck ghemoet,
 Om mijn verdorven Stadt, en om mijn Borghers bloedt.
 Om u droef ongheluck, onnosel lieve kinders,
 Die nu oock proeven moet, de macht des Overwinders.

2. Soone

Mijn Vader Godt den Heer, is een bermhertigh Godt,

Zedech.

Bermhertigh is den Heer, die leeft naer syn ghebodt.

1. Soone

Syn goedertierenthey, en sal noyt in hem enden,
 Soo wy ons niet van hem, moetwilligh af en wenden.
 Al zijn wy als het caf geworpen op der straet,
 Wy syn doch niet te min, syn uytvercoren zaet.

Hamital

Den Heer en sal ons niet, in eeuwigheyt verstooten:
 Maer sal ons ned'richeydt, in heerlijkheyt vergrooten.
 Al maect hy ons bedroeft, als ons syn straf geschiet,
 Hy plaeght van herten doch der menschen Kind'ren niet.
 Het is een costlijck dinck, lijdt saemich hier te lijden,
 En op des Heeren hulp, te hopen met verblijden.
 Hoe goet is 't voor den mensch, die van zijn jonckheyt aen,
 Te dienen is gewent, en 't jock is onderdaen?
 Die 't ongelijck, en leedt, can lijden en verdragen,
 Of met versmaetheyt lijdt veel onverdiende slaghen?
 Die dees volmaecktheyt heeft, voorcomt syn ongheval,
 En overwint het quaet, dat hem ghebeuren sal.

Zedech.

Van droefheyt dunckt my schier mijn inghewant te scheuren,
 Dat ick mijn Kinders sien, dit onghelijck ghebeuren.
 Ach alderlieftsten Soon, mijn hoop, mijn eenich goet,
 Hoe pijnigh u verdriet, mijn Vaderlijck ghemoet.
 Hoe voel ick mijne ziel, met bitterheyt omvanghen,
 Dat ick u sonder schult, soo jonck moet sien ghevanghen,
 Vervloect u Vader vry, en u gheboorteniss',
 Dat hy u teerder jeught, soo ongenadigh is,
 En acht my niet voortaan te wesen uwen Vader:
 Maer houdt my soo ick ben, voor vyandt, en Verrader.

1. Soone

Den Heer heeft ons verstroyt, door syne toornigheyt,
 De misdaet van het volck, heeft ons dees straf bereydt.
 Door u en zijn wy niet verraden, noch bedroghen:
 Maer 't is dat Godt zijn handt, van ons heeft afghetoghen.

Zedech.

Ons daghen die zijn uyt: ons eynde comt vast aen,
 De tijden van ons vreught, zijn van ons wegh gegaen.
 Ons jaren syn voorby, die ons geluckigh schenen,
 Ons macht, en heerlijkheyt, is als den roock verdwenen.
 Men jaeght ons als het ree, men vanght ons op der straet,
 Wy zijn, helaes! Wy syn, tot eenen spot, en smaet.

Hamital

Mistrout den Heere niet, wilt op syn goetheyt hopen,

Zedech.

'k En kan, al wou ick self, niet anders als wanhopen.
 Mijn hopen is om niet, om niet is mijne klacht,
 Want ick des Heeren wil, hertneckingh heb veracht.
 Geen hoop, noch geenen troost, en is my overbleven,
 Dan dat mijn vyandt my, mijn misdaet sal vergeven.
 Dat hy bermhertigheyt sal thoonen aen myn kindt,
 Wiens teer onnosel jeught, mijn droeve ziel bemint.
 In u grootmoedigh Vorst, staet alle mijn vertrouwen,
 Ghy condt indien ghy wilt, u slaef in 't leven houwen,
 U slaef ha! Slaef ghewis, niet Coninck, Vorst, of Heer,
 'k En ben niet dien ick was, 'k en ben geen' Coninck meer,

Nabusa.

‘Men mach noyt aen Fortuyn, te vast zijn herte binden,
Haer wanckelbare kracht, die slacht d' onvaste winden,’

G1r

‘Den mensch die thoont hem dwaes, die haer niet vreesigh eert,
Om dat sy rijck in arm, en arm in rijck verkeert.
Onseker is den mensch, wat dat hem sal gebeuren,
't Waer goed, oock dickwils quaet, soo 'tyemant wist te veuren,
Den mensch sou hem te seer verheffen in 't geluck,
Of al te droevigh zijn, voorziende synden druck.’

Zedech.

Ick heb, ick heb helaes, mijn self te seer vergeten,
Om dat ick 't ongeluck te vooren heb gheweten.
Ick heb des Heeren woort, en zijn bevel veracht,
Daerom ben ick helaes, tot desen val ghebracht.
Den Godt die eeuwich leeft, sal uwe deucht beloonen,
Soo ghy by uwen Vorst, mijn misdaedt wilt verschoonen.
Ick weet dat ghy naer hem, alleen den grootsten zijt,
Maect ons tot slavich jock, en dees ons banden quijt.

Nabusa.

'k Heb vreesse dat hy u sal straffen aen het leven.

1. Sone

Och bidt hem toch voor ons, soo sal hy 't ons vergeven.

Zedech.

Versoet door u ghebedt syn voorghenomen wraeck,

Nabusa.

'k Sal doen al dat ick can, betrouwt my vry de saeck,
Dan vreesse dat de wraeck, soo stoppen sal syn ooren,
Dat hy naer mijn gebedt niet eens sal willen hooren.

Zedech.

Hy sal soo ghy 't hem bidt,

Nabusa.

Ghy hebt te veel misdaen,

Zedech.

't Is waer, maer mijnen val heeft hem genoegh voldaan.

Nabusar.

Den Coninck die verwint, en houdt gheen maet in 't wreken.

Zedech.

Een die tyrannigh wreeckt, doet qualijck van hem spreken,
De misdaedt, en de wraeck, moet comen over een,
'k En vreesde voor geen straf indien ick waer alleen.

Nabusar.

De Coninghen doen recht, naer hun geneghentheden,

Zedech.

Het recht, en is geen recht, soo 't niet bestaet in reden,
‘Een deughdelijcke ziel, is langhsaem in het recht.’

Nabusar.

De wraeck en houdt gheen maet, in 't straffen van den knecht,
Een die rechtveerdigh wreeckt vermeerder syne glory.

Zedech.

Hy moet te vreden syn, met dese syn victory.

Nabusa.

U misdaet is te groot, het is verradery.

Zedech.

My dunckt dat ick genoegh, om mijne misdaedt ly,

Nabusa.

Noyt Coninck straft genoegh, de schult van d' Ondersaten,
Als hy hem van haer siet, meyneedichlijck verlaten.

Zedech.

'k En was geen Ondersaet, 'k was maer in zijn verbondt,
'k En wist niet dat ick soo, tot syn believen stondt,

Nabusardan

Ghy wist wel dat hy u, den Rijck-straf had' gegeven,

Valt op syn knyen.

I. Soone

Ach laet mijn Vader gaen, en straf my aen het leven,
Ruckt my de droeve ziel, uyt dees benaude borst.
Daer Assur doch soo langh, met wensch naer heeft gedorst.
Ick ben syn erfghenaem, ick moet syn rijck toch erven,
Doodt my in syne plaets, ick wel och voor hem sterven.

Stort mijn onschuldigh bloedt, leght op my alle schult,
Ick wil syn ongheluck verdraghen met ghedult.

Nabusar.

Staet op onnosel kindt, u kinderlijcke jaren,
Die hoop ick sullen u, voor ongheluck bewaren,
Ghy thoont al zijt ghy jonck, een Conincklijck ghemoet,
Dat niet en is ontaert, van syn Voor-vaders bloedt.
Al schijnt het, dat de saeck, ghebracht is tot wanhopen,
U saeck en staet soo niet, dat ghy niet meer sout hopen.

Vierde deel, Tweede Wtcomen.

Nabuchodonosor, Nebo, Hamital.

Nabuc.

Ha! Triumphant geluck, nu Triumpheert mijn ziel,
Dat Bel nu selver comt, en voor my neder kniel,
Nu ben ick meer als hy, 't gheluck heeft my verheven,
Niet en ontbreeckt my nu, als een onsterfflijck leven.
Dat ick onsterff lijck waer, all' 't Goddelijck geslacht,
Verschrckte self door vrees', van mijn onwinbaer kracht.
De maen die heeft alree, haer aenschijn inghetoghen,
Doen sy mijn vroomheyt sach, en Conincklijck vermoghen,
Den Voerman van de Son, den Lichter van den dagh,
Tradt aerseligh te rugh, doen hy mijn vroomheyt sagh;
Al bevende van schrick, onbondt hy syne Peerden,
En vloogh voor mijn ghesicht, met haer op van der eerden,
Den grootsten Donder Godt, die 't Donderen van hem sendt,
En was dees donderingh, op 't aerd'rijck niet ghewent,
Hy liet syn dond'ren staen, en sagh met vrees' beneden,
Of hem langhs Offa weer, den Hemel wert bestreden.
Ha! Triumphant gheluck, 't is wonder dat een Man,
Soo veel voorspoedigheyt, alleen ghedraghen can.
Dat ick als and're waer, met menschelijck beweghen,
Den last van het gheluck, sou my den hals verweghen.
'k Moet lachen dat dit volck, hooveerdich haer beroemt,
Dat sy Godts kinderen zijn, of naer hem zijn ghenoeemt,
Ick thoon haer dat ick ben, den Sone van de Goden,
Niet sy, maer ick voer uyt, haer willen en gheboden,
Al dat men in mijn siet, is Goddelijck gheluck,
't Is wonder dat ick haer, niet uyt den Hemel ruck.
't Is wonder dat ick ly, dat ymant hier beneden,
Eerbiedigh als voor my sal storten syn ghebeden,
De Werelt is te kleyn, voor mijnen grooten naem,
Den Hemel is vervult, van mijn verdiende faem.
Van 't Oosten, tot in 't west, van 't Suyden tot in 't Noorden,
Wordt mijn grootdadigheyt, verheerlijckt door de woorden.

Vervloeckten Israliet, ha! Slaefschē dwasen hondt,
 U wel-verdiende straf, die sult ghy sien terstont,
 Den dagh van u gheboort, sal ick u doen beclaghē,
 Om u meynēdigheyt, sult ghy de straffe draghen.
 Flocks dat men hier terstont, den booswicht brenght voor my,
 't Is wonder dat ik hem, soo langh in 't leven ly.

Nebo

De Moeder van u slaef, die haer buyght voor u voeten,
 Doet bidden dat sy mach, u hoogheyt comen groeten.

Nabuch.

'k Verstaen dees groetingh wel, geen vrouwelijck gheweē,
 Beweeght mijn rotsigh hert, 'k ben herdt ghelijck den steen,
 Gaet henen brenght haer hier, ick sal haer groetingh hooren;
 Maer dat sy voor haer siet, van my niet meer te stooren.
 Ick sweyr hem by de Son' en by mijn eygen hooft,
 Dat hy van syn ghesicht, of leven wert berooft,

Binnen.

Sijn ooghen sal ick hem doen uyt syn Voor-hooft trecken,
 Om tot mijn tijdt-verdrijf, soo wat met hem te gecken:
 Doch eer hem dit gheluck, van my noch sal gheschē,
 Sal hy syn Kinders dootd voor syne voeten sien,
 Geen wortel noch geen saedt, en sal hem overblijven:
 Maer sal syn gansch geslacht, van 't aerd'rijck doen verdrijven.

Verschooningh.*Hamital met eenighe Gevanghenen,***Hamital**

Comt gaen wy naer den Vorst, misschien sal ons ghebedt,
 Versoeten synen haet, en grouwelijck opset.
 Sijn hert en is geen rotsch, hy is ghelijck een ander,
 Geen vleesch-verslindigh dier, gheen Tygher noch Salmander,
 De Borsten van een Vrouw, die hebben hem ghevoedt,
 Sijn menscheyt hoop ick sal, beweghen syn ghemoedt.
 Ons uytghetrocken Hayr, ons suchten, en ons tranen,
 Die sullen hoop ick hem, tot medelijd' vermanen.
 Ick sien hem, ach o! Godt, comt toch en staet ons by,
 Beweeght zijn groote ziel, dat hy bermhertigh zy.
 Ghy die de Werelt dwinght, en machtigh zijt uw' Wetten,
 Als eenen aerdschen Godt, naer uwen wil te setten.
 Begunstight, en bemint, van hem die eeuwich leeft,
 Wiens grootheyt op der aerd', nu geen gelijk en heeft.
 Vergeeft my o! Monarch, dat ick voor u com knielen,
 Ick brenght in my, voor u, meer als thien duysent zielen.
 Ick buygh voor uwen throon, en bid van gantscher hert,
 Dat hy in eeuwigheyt, van Godt bevestight wert,
 Dat hy oneyndigh sy, en sonder verghelijcken,
 En onder syn ghewelt, mach brenghen all rijcken,

Doch bid ick soo den Heer, u in zijn plaetse stelt,
Dat ghy soo wel zijn deught, wilt volghen als ghewelt.
Den Heer die dondert wel, met schrickelijck ontweder,
Doch laet naer weynich tijdt, syn Sonne schijnen weder.
Al wort hy somtijts gram, en om ons quaet verstoort,
Syn gramschap gaet voor by, als hy ons smeecken hoort,
Verhoort ons van gelijck, hebt met ons mede-lijden,
En doet ons niet te straf, naer ons verdiensten lijden,
Vergeeft, vergeeft, bid ick, op mijn gheboghen knien,
Laet ons u Son' van deught, of wel haer stralen sien.

Nabuch.

Wat is 't dat ghy begeert, dat ick u sou vergeven?

Hamital

Al 't geen dat mijnen Soon, heeft teghen u bedreven.

Nabuch.

Die 'n booswicht, die het hert, verhert, is in het quaet?

Hamital

Hy is ghenoech gestraft van syn ontrouwe daet,

Nabuchodonosor

Geen straf is straf ghenoech, om straffen syn misdaden.

Hamital

De grootste misdaedt wort, verwonnen door weldaden.

Nabuch.

Hy dwinght my tot de straf, neen, hy moet syn vernielt,
Staet op, 'k en wil geensins, dat ghy hier voor my knielt,
Die voor Verraders bidt, die maeckt hem selven schuldigh,

Hamital

Al bid' ick voor mijn kindt, soo ben ick doch onschuldigh.
Wy knielen soo 't betaemt, voor uwe Majesteyt,

Nabuch.

Wat onschult condt ghy doen, ghy hebt hem oock verleydt?

Hamital

'Soo daer geen misdaet waer, niet dat ick 't wil voorschoonen,
Den Vorst en sou geen deught, noch goetheyt connen thoonen.
Daer niemant en misdoet, of daer geen quaet gheschiet,
Daer zijn de Wetten doodt, de deught en geldt daer niet.
Het is veel meerder lof, syn gramschap t'overwinnen,
Als een gantsch Coninckrijck, vol Steden in te winnen.
De misdaet van het volck, streckt tot des Conincks eer,
Wanneer hy maer en straft, als een genadigh Heer.'
De Werelt hebt ghy schier, met wapens overwonnen,
U grootheyt en ghewelt, is van u jeught begonnen.
De vrees' van uwen naem, sal leven in 't ghedacht,
Soo ghy bermhertigheyt, cont thoonen met u kracht.
U eer sal dobbel zijn, soo ghy ons spaert het leven
En ons als eenen Godt, ons misdaedt wilt vergeven.

Nabuch.

De Goden straffen streng, de Stichters van verraedt,
Haer Hemelsche natuer, is vyandt van het quaet.

Hamittal

Den Sondaer die bekeert, is Godt den Heer ghenadigh,
Sijt ons toch van ghelijck, goed-jonstigh en weldadigh.
De goedtheyt van den Vorst, comt van den Hemel af,
Vergeeft ons misdaedt toch, en zijn ons niet soo straf.

Nabuch.

Doen hy my zijn beloft, meyneedigh heeft gebroken,
Hebt ghy 't hem toe gestaen, en niet als nu gesproken,
Nu siet hy, dat hy heeft, den Rietstock in syn handt,
Dat hy weer hulp versoect, uyt het *AEgyptische* Landt.

Hamital

Ick heb het wel voorseyt, dat hy soo soude varen,
Doch men heeft my veracht, om d'outheyt van mijn jaren,
Helaes wat cost ick doen, daer selver den Propheet,
Schier om syn leven quam, om dat hy 'thadt voorseet.
Het vyer van syne jeucht, en syn vervloeckte Raden,
Die hebben hem helaes, tot zijn verderf gheraden,
't Was syn, en ons verderf, en van ons gantsche Stadt,
Dat hy in een verbondt, met Pharo Necho tradt.

Nabuch.

Heb ick dan onghelijck, dat ick my heb ghewroken,
Aen een die synen eedt meyneedigh heeft ghebroken?

Hamital

Geen redelijck verstant, en geeft u onghelijck,

Nabuch.

Een die meyneedigh is, verbeurt syn Coninckrijk,
't Is beter trouw te zijn, als Conincklijck gheboren.'

Hamital

Soo syn wy dan al t'saem, om synen 't wil verloren,

Nabuch.

Wat schade lijdt hy doch, die self zijn scha' verkiest?

Hamital

Verliest hy niet genoeg als hy zijn Rijk verliest.
Ick bid' den hoogsten Godt dat hy u wil bewaren,
Dat ghy oock niet en voelt, dat ons is wedervaren,
Hoe cander meerder leedt, aen soo een Vorst geschien,
Dan dat hy hem geboeyt, ghelijck een slaef moet sien?
Syn moeder, en syn Vrouw, syn Kinders, Stadt, en haven,
Verwonnen, en vernielt, en all' syn Volck tot slaven.

Nabuch.

'k En acht dat noch al niet, by dat hy heeft misdaen.

Hamital

Ach Godt! Hoe sal het noch, met mijnen Soon vergaen?
Can mijn verdroef gheweene, u herte niet beweghen,
Is u versteent gemoet, tot bloedt en moort gheneghen?
Weet ghy niet o! Monarch, als ghy de Princen moort,
Dat Godt in synen Throon haer droeve klachten hoort?
Wilt ghy dat uwen naem, vercregen door Victory,
Als van een Monster-dier, sal blijven in memory?
Ha neen! En doet dat niet, maeckt niet dat u gheslacht,
Om u bloedt-dorstigheyt, of wreetheyt wordt veracht.
Doet my de droeve ziel, uyt dit mijn lichaem rucken;
Stort mijn onschuldich bloedt, treckt my voor hem in stucken.

Nabuch.

Om uwen ouderdom, vergeef ick u misdaedt.

Hamittal

'k En bidt niet voor my self, maer voor den gantschen staet,
Ruckt vry mijn oogen uyt, doet my vry duysent pijnen,
Doet my door vyer en vlam, tot roock en asch verdwijnen.
Geen pijn noch geen verdriet, en sal ick my ontsien,
Soo mijnen Soon daer door, maer voordeel mach geschien.

Nabuch.

Aen die onschuldigh zijn, en wil ick my niet wreecken.

Hamittal

Een die onschuldigh is, mach wel ten besten spreeken,

Nabuch.

't Is waer, als 't niet en streckt tot naerdeel van het rijk.

Hamittal

Die om ghenade bidt, en doet geen onghelijck.

Nabuch.

Ick wil dat ghy by ons, sult onbeschadight leven.

Hamittal

Soo moet ghy mijnen Soon, zijn misdaet oock vergheven,

Syn schadelijck verlies, is my de grootste scha,
'k En acht dees weldaet niet, thoont ghy hem gheen ghena.

Nabuch.

U ken ick sonder schult, maer hy is een Verrader.

Hamital

Vergeeft syn misdaet dan, ter liefd' van synen Vader.
Sijn misdaet is de mijn, want hy en ick syn een.

Nabuch.

Hy heeft alleen misdaen, 'ken straf hem maer alleen.

Hamital

Syn Vader heeft verdient dat ghy 't hem sout vergheven,
Die voor u o! Monarch, ghelaten heeft syn leven,
Doch soo ghy dese deught, syns Vaders niet en acht,
Soo straft my, dat ick heb, ter Werelt heb ghebracht,
Rechtveerdich sal de straf, op my, syn Moeder comen,
Om dat soo snooden Vrucht, van my is voortghecomen.

Nabuch.

Iosias uwen Man, stondt my in 't oorlogh by.
Maer u meyneedigh Kindt doet my verradery,
Syn ontrouw, en verraedt, doet my veel meer ontsinnen,
Als my syn Vader oyt, gaf oorsaeck van beminnen

Hamital

Hebt ghy hem oyt bemint, soo thoont het naer syn doodt,

Nabuch.

'k En can niet, soo ick wil, syn misdaet is te groot,

Hamital

Wat heb ick al ghedaen, om u gemoet te stillen,
Wilt maer grootmoedich Vorst, het staet doch aen u willen.

Nabuch.

Den Welstandt van het rijck, die dwinght my tot de straf.

Hamital

Ach Godt hoe sendt ghy my, ellendigh in het graf.

Nabuch.

'k En klaegh niet over u, 'k Heb met u medelijden,

Hamital

Soo ghy dan maer en wilt, soo condt ghy my verblijden.
Wie kan soo wel als ghy, verdrijven mijn gheween,
Ha! Niemant heeft de macht, het staet aen u alleen,
Een yeder wacht van u, zijn vreught of zijn verderven,
Doet my dan soo veel gunst, eer my den Heer doet sterven,
Dat ick mijn Kindt mach sien, niet in zijn heerschappij:
Maer levendigh alleen, uyt zijne slaverny.

Nabuch.

Al heeft hy teghens my, het grootste quaet bedreven,
Nochtans om dat ghy 't bidt, sal ick hem laten leven.

Hamittal

Laet syn verlossingh dan, doch dadelijck gheschien.

Nabuch.

Eer avondt en sal hy, zijn ketens niet meer sien.

Hamittal

O! Aldergrootste deucht o! Goetheyt hoogh ghepresen,
'k En ben de gunst niet weert, die ghy my hebt bewesen,
Met een danckbarich hert, buygh ick my voor u neer,
Ghy doet mijn droeve ziel, met vreught her-leven weer.

Nabuch.

Sijn kinders sal ick oock soo in haer vryheyt stellen,
Dat niemant haer voortae, met leedt sal connen quellen.

Nabuch. Binnen.

Hamittal

't Is tijdt o! Israel dat wy met bly gesanck,
Den Aldergrootsten Godt, des Hemels, singhen danck.
Dat hy ons heeft bewaert, in 't midden der Vyanden,
En soo ghenadigh treckt, uyt haer verwoede tanden,
Dat hy het wreedt ghemoet, des Conincks heeft versacht,
En hem tot billijckheyt, en reden heeft ghebracht.

Dat Iacob het verstaet, en Iuda lof mach singhen,
Van Gods bermhertigheyt, en grootheyt synder dinghen.

Ghesanck Van Isralietsche Vrouwen,

Op de wijse: Van den 9. Psalm.

*GHy die den Hemel schiept uyt niet,
Hebt ons verlost uyt ons verdriet,
Door uwe goetheyt hoogh van waerde,
Recht soo ghy Loth voor 't Vier bewaerde.*

*Het toornigh wreet, en boos gemoet,
Hebt ghy bevredight en versoet,
Van onsen Vyandt onversadigh,
Door uwe deucht, ô! Heer ghenadigh.*

*Ghy treckt ons ziel, tot u ô! Heer,
Op dat wy ons voortaan niet meer:
Door menschelijck vernuft bedrieghen
En doet ons hert ten Hemel vlieggen.*

*Ghy hebt ons Menscheyt als een cleedt,
Om dat ghy ons, uyt all' ons leedt
Verlossen sout, naer u vermoghen,
Door uwe goetheyt aengetoghen.*

*Door uwe liefd' ô! Grooten Godt,
Thoont ghy dat ghy met Assur spot,
En dat ghy Sion hebt vercoren,
Die ghy hout dat ghy hebt gesworen.*

*Niet ons, niet ons, maer u sy lof,
Ghy geeft ons om te singhen stof,
Van uwe goetheyt, en weldaden.
Die ghy ons thoont door u ghenaden.*

Tusschen-Spel.

Vierde deel, derde Wtcomen.

Thessalia, Melinda, Zarezar, Nargal.

Thessalia

Ghy zijt voorseecker veel te slecht,
 Dat ghy aen hem u sinnen leght,
 Bant hem als Ballinck uyt u hert.
 Ghy lijdt om hem te groote smert.
 Syn vals, meyneedigh, boos, ghemoet,
 Syn dwase tongh soo spreecken doet.
 Dat my mijn Lief als hy verliet,
 Een uyr en sou sy leven niet.
 Ick sou soo haest als ick haer vant,
 Haer 't herte geven in haer handt.

Melinda

Ick meynde dat ick door gedult,
 Hem sou bekennen doen zijn schult,
 Of dat ick door eens anders min,
 Hem eens sou stellen uyt den sin.
 Maer om dat hy my heeft bevrucht,
 Soo maeckt hy dat ick om hem sucht.
 Ick swem in een verwoedt tempeest,
 En wordt gepijnicht inden geest.

Thessalia

't Is dwaesheyt dat ghy liefde draeght,
 Die naer u liefde niet en vraeght,

Zarezar wt

Ick segh noch eens waer ick als ghy
 Ick sou wel anders wreken my.

Melinda

Ach Godt daer comt Zarezar aen,
 Had ick in tijds doch wegh gegaen.

Zarezar

Is dit gedaen dat ick u hiet?

Thessalia

'k En pas op u bevelen niet.

Zarezar

't Is wonder dat ick my bedwingh,
 Dat ick u 't hoeft niet om en wringh,

Thessalia

Mijn hoeft dat past my noch te wel,

'k En wil niet volgen u bevel,
Die Vrouwen schelden met oneer,
Ben ick te goet te dienen meer.

Zarezar

Maer wat ick hier al hooren moet.

Thessalia

Ghy thoont hoe ghy zijn opgevoedt,
Die lastert dat hy niet en kent,
Thoont dat hy 't last'ren is gewent.

Treect syn Geweyr en wilt haer slaen, Sy treect oock Geweyr.

Zarezar

En proeft niet langher mijn gedult,

Thessalia

Proeft ghy 't te langh het is u schult,
Neen ick en laet my so niet slaen,

Melinda

Ick neem voor hem de vechtingh aen,
Ick segh dat ghy Thessalia,
Haer eere steelt, en spreeckt te na.
Meynt ghy dat sy Melinda slacht,
Die ghy meyneedigh hebt vercracht.

Sy vechten Melinda wert gequetst en valt.

Zarezar

Daer lieght ghy aen, als een dief.
Ach Godt wat zien ick, 't is mijn Lief,
Vergeeft my toch, o! Roosen-mont,
Dat ick u Lichaem heb gewont.

Melinda

Nu heb ick mijnen wil volbrocht,
Ick heb verkregghen dat ick socht.

Zarezar

Is dan mijn Lief, mijn Vyandin?

Thessalia

Daer thoont hy weer syn valsche min,
Hy slacht de Nijlsche Cocodril,
Die weenen kan wanneer sy wil.

Nargal

Wat is hier gaens, is het verraet?

Zarezar

Ick ben verraden door 't gelaet.
Verraden ben ich, Ha? Ghewis,
Van die mijn ziel, en leven is.

Nargal

Ghy thoont dat ghy een Krijghsman zijt,
Dat ghy hier met Melinda strijdt.
Ich acht het voor ons grootste schandt,
Dat ghy den naem voert van ons landt,
Doch zijt ghy voor geen man vervaert,
Soo vat dees Hantschoon van der aerd.
Ich segh dat ghy haer hebt gekent,
En dat ghy 't liegen zijn ghewent.

Zarezar

Noyt man my dese schand verweert,

Die ick niet voor den kop en smeeft,
Ick bat haer aen, past op u sweert,
Siet toe dat ghy u Lijf verweert.

Sy beginnen te vechten, Thessalia gaet tusschen beyden.

Thessalia

Mijn Heer en zijt toch niet soo slecht,
Dat ghy hier met Zarezar vecht,
Gunt my den strijdt, siet ghy 't maer aen,
Hy heeft mijn eer te kort gedaen.
Ick segh dat hy is ongetrouw,
En scheld hem voor een halve Vrouw.

Nargal

Ghy zijt te teer voor syn ghewelt,

Zarezar

Ach Godt dat my een Lecker schelt.
Ich raed u booswicht dat ghy swijght.
Eer ghy dit door u dermen krijght.

Thessalia

'k En vrees my voor u dreygen niet,
Ick voel het leedt dat my geschiet.

Nargal

Laet my begaen, staet aen een zy,

Thessalia

Neen hy moet vechten tegens my.

Zarezar

En siet ghy niet hoe 't hem vergaet,
Die tegens synen Heer op-staet?

Thessalia

Die my bemint is mijnen Heer,
Ich haet den roover van mijn eer.
Ghy slacht den dwasen Ioodtschen Vorst,
Die syn belofte breken dorst.
Hebt ghy het hert, so tast my aen,
Ick sal mijn woorden houden staen.
Denckt niet dat ick Philenus ben:
Maer denckt dat ick u valsheyt ken,
Denckt dat ick ben Thessalia
Die ghy onweerdich spreeckt te na.
Siet Nargal Lief, siet u Vriendin,
Siet hier Zarezars Vyandin.
Laet my zijn scheldingh boos, en vals,
Hem weer doen trecken door den hals.

Nargal

Wel hoe mijn Lief in desen schijn?

Thessalia

Het heeft voor nu soo willen zijn.

Nargal

't Is wonder wat de liefd al doet,
Ach Godt ghy geeft my weder moet,
Zarezar past op u geweyr.

Zarezar

Wel aen ick stel my dan te weyr.

Sy vechten, Zarezar wort verwonnen.

Nargal

Bekent u schult of ghy zijt doodt,

Zarezar

Mijn hert is my daer toe te groot,
Doch soo ghy my het leven gunt,
Dat ghy met eer wel geven kunt,
Soo sweyr ick by den grooten Al,
Dat ick Melinda trouwen sal,
En dat ick nu, noch nimmermeer,
Meer nemen sal eens anders eer.

Thessalia

Met desen eedt ben ick voldaan,
Houdt op mijn Lief, en laet hem gaen,

Nargal

Laet sien wat dat Melinda seyt,

Thessalia

Het schijnt dat sy in onmacht leyt,

Zarezar

Ach sy is doodt naer dat ick sien,

Thessalia

't Was soo voorseyt, 't most so geschien,

Ick wist wel dat sy noeyt en sou,
Naer wensingh zijn Zarezars Vrou.

Zarezar

Haer doodt ontslaet my van den eedt,
Haer droevigh sterven is my leedt,

Nargal

Den Hemel heeft het soo gevoeght,
Noyt is den mensch, naer wensch vernoecht,
Om datmen wenscht eens anders staet,
Soo gaet het dickwils soo het gaet,
Comt laet ons gaen dat wy naer waerd',
Haer Lichaem heerlijk doen ter aerd,
Dan sal ick onsen Bruylofts dagh.
Verkonden doen gelijk men plagh.
Waer in ick u getrouwe min,
Vergelden sal mijn schoon Goddin.

PAUSA.

Vijfde deel, Eerste Wtcomen.

Nabusardan, Zarezar, Nargal, Jeremias.

Nabusar.

Het Conincklijck bevel, moet ick voldoen in als,
Of anders speelden ick, gewis met mijnen hals,
Ick moet al is 't my leedt, Ierusalem vernielen,
En voeren met my wegh, de rest van all' de zielen.
De meuren van de Stadt, den Tempel, en het Slot,
Moet ick vernielen gantsch, tot schand' van haren Godt.
Den Coninck heeft den Vorst, tot Riblath nu gecregen,
In syn gewenst verderf is ons gheluck gelegen.
Wy moeten van der aerd, uyt-royen haer gedacht,
Den wil van haren Godt, moet door ons zijn volbracht.
Gaet breeckt den Tempel op, en rooft my alle de vaten,
Die daer van Salomon gemaect syn, en gelaten.
Al dat van silver is, van Gout, of van Metael,
Moet ick naer Babilon, wegh voeren al te mael.
Het Conincklijck gestoelt, de Zee, met zyn Pylaren,
Sult ghy soo veel ghy kondt, voor het verderven sparen.
Neemt alles met u wegh, dat dient tot d' Offerhand',
En steeckt den Tempel dan, naer mijn bevel in brand'.
Zarezar gaet ghy heen, en vanght my al de Ioden,
Die vreesich uyt de Stadt, op Tekna syn gevloten,
Siet dat ghy Sopher krijght, vanght oock Sephania,

Zarezar binnen.

Maer siet dat ghy my brenght, den Priester Seraia,
Ick sal haer al te saem, den Coninck overgeven,
Dat hy haer naer verdienst, doet straffen aen het leven,

Gaet ghy met all' u Volck, en haelt my den Prophet,
Wt syn gevangenis, daer hy gevangen leet,

Nargal binnen.

Dat niemant hem misdoet, verlost hem uyt zijn banden,
En brenghet hem stracx voor my, als ghy hem hebt in handen.
'Noyt viel het deughdigh zaedt, in soo verherden grondt,
Dat het in yemants hert, niet synen wasdom vondt.
Noyt oncruyt wies soo seer, in ongetrouwe zielen,
Dat het all' 't goede zaedt cost dooden, of vernielen.
De vrucht al schijnt sy kleyn, van een vroom deughsaem hert,
Groeyt als den Cederboom, die groot en heerlijk wert.
Al tracht den boosen mensch, den goede te verdrucken,
Den Hemel doet hem doch, syn goede saeck gelucken,
Den quaden om zijn quaet, wort met verdriet geloont,
Maer een die deughdigh is, wordt met geluck gekroont.'

Nargal wt.

Wy hebben den Propheet naer u bevel gevonden,
Die oock als all' het volck, met Ketens was gebonden,
Sarsechim had hem oock, met all' het Ioodtsch' geslacht,
Gevangen, en geboeyt, tot Rama opgebracht.

Nabusar

Waer is hy dat wy hem, ontfangen, en begroeten?

Ieremias

Siet hier ghenadigh Heer, u Slaef voor uwe voeten.

Nabusar.

Den Heere dijnen Godt, had dit swaer ongeluck,
Van dese Stadt voorseyt, en jammerlijcken druck.
Dat hy voor-sproken heeft, heeft hy oock doen gebeuren,
En alles uytgevoert, soo hy 't voorseyd' te veuren.
Want ghy hadt al te saem gesondicht teghens Godt,
Om dat ghy niet en waert gehoorsaem sijn gebodt,
Derhalven heeft hy ons, doen worden u vyanden,
Om u, en uwe Stadt te geven in ons handen.
Nu siet, ghy zijt van my, op heden los gemaect,
Van u gevangenis, daer ghy waert ingheraect.
Is 't saecke dat ghy wilt, met my naer Babel reysen,
Soo komt, spreeket vrijlijck uyt, gh' en hoeft u niet te veysen.
Oock soo ghy niet en wilt, vrywilligh met my gaen,
Soo blijft, dit gantsche Landt sal voor u open staen.
Gedalia den Vorst, sal Vooght in Iuda blijven,
Ghy mooght indien ghy wilt, den tijdt met hem verdrijven,
't Sy of ghy gaet, of blijft, of yvers elders gaet,
't Is my al even-eens, 'k en stel u gansch geen maet.

Ieremias

Ick sal soo 't u belieft, in dit Landt blijven wonen,
En aen Gedalia, mijn dienstbaerheyt bethoonen.
Den Godt van Israel, wil loonen uwe deught,
Dat ghy van tijdt, tot tijdt, noch vromer worden meught.

Nabusar.

Ontfanght dan van mijn handt, dit geldt, en dees geschencken,
Waer aen ghy altijd sult, Nabusardan gedencken.
Bidt uwen Godt voor my, en voor ons goede saeck,
Dat hy 't Assierisch' Rijck, en my voorspoedigh maeck.

Jeremias

Onweerdigh ick ontfangh, dees Princelijcke gaven,

Nabusar. binnen.

‘De deught vertoont haer vrucht, hoe diep sy leydt begraven.’
 Godt heeft de Heerlijckheit, van 't Isra'litsch gheslacht,
 Ter aerden neer ghesmeten,
 Hy heeft van sijnen thron, syn toornigheyt volbracht,
 En Zion gansch vergeten.
 Aen Iacob thoont den Heer, syn onbermertigheyt,
 Wiens wooningh wort verdorven,
 Van Iuda treckt hy oock, syn ontfermhertigheyt,
 Tot die, die zijn gestorven.
 De sterckte Israels breeckt hy met grammen moet,
 Als eenen stock in stucken.
 Den zegen haer belooft van weeld, en overvloedt,
 Doet hy niet meer gelucken.
 Hy heeft syn toornigheydt als een vier uytgestort,
 Daer Zion plach te wonen,
 Den Altaer omgekeert, en synen dienst verkort,
 Om sijnen haet te thoonen.
 De Dochters van mijn volck, doen asschen op haer hoofd,
 All' d'oudste sietmen weenen,
 De Poorten van haer Stadt syn van haer plaets gerooft,
 En syn bedeckt met steenen.
 Den Heer heeft naer zijn woort, syn straffingh uytgevoert,
 En ons tot roof gegeven,
 Den Vyandt die zijn Handt, heeft over ons gevoert,
 In sijn geweld verheven.
 Wy syn als dreck en slijck, by all' het volck gemaect,
 En spot van alle menschen,
 Verschricktheyt, anxst, en vrees, heeft ons het hert geraeckt,
 Die wy om 't sterven wenschen.
 Mijn oogen syn schier uyt, van weenen dach en nacht,
 Den buyck dunckt my te scheuren.
 Dat ick door hongers noodt, de kinders sien versmacht,
 En jammerlijck hoor treuren.
 Ons schadelijck verlies, is groot, gelijk de Zee,
 Die vloeyt aen alle Rijcken,
 By niemant, als by haer, en kan ick onsen wee,
 Tot onsen troost gelijcken.
 Stort uyt u bang gesucht, en roept tot Godt den Heer,
 O! Ghy verheven mueren.
 Laet als een snelle beeck, u tranen vlieten neer,
 Weent droevigh 't allen uren.
 U sienders hebben u, haer ydelheyt geleent,
 Daer ghy socht naer te leven,
 Haer droomen hebben u, van uwen Godt gekeert
 En uyt het Landt gedreven.

O! Heer aenschouwt en siet, wie ghy so gantsch verderft
 Is u 't verbondt vergeten?
 Siet ghy niet dat het Kindt, aen 's Moeders borsten sterft,
 En van haer wort gegeten.
 Siet ghy u Priester niet in 't Heylighdom vermoort,
 En jammerlijck verslagen?
 't Schijnt dat ghy zijt vergramt en haer niet meer en hoort,
 Al hoort ghy dat sy klagen.
 Ons vreught heeft nu een endt, ons dansen is verkeert,
 In droefheyt, en versuchten.
 Ons croon is ons berooft, ons cuysheyt is onteert,
 En moeten vreesich vluchten.
 Ons Vrouwen zijn geschent, ons Maeghden niet gespaert,
 Ons Vorsten zijn gevangen,
 Doch my hebt ghy alleen tot uwen dienst bewaert.
 En mijn Gebedt ontfangen.
 Dijn goedertierenheyt, en trou, o! Heer is groot,
 Die ghy my hebt bewesen,
 Ghy hebt mijn ziel verlost doen ick was inden nootd,
 U deught moet zijn ghepresen.
 Om Zion uwen Bergh, syn wy o! Heer bedroeft,
 Daer ghe pleeght op te wonen,
 Het is met ons gedaen, soo ghy noch langer toeft,
 Van bystant te bethoonen.
 Ghy Heere blijft altijd en uwen hoogen Throon,
 Sal eeuwelijcken blijven,
 Naer u rechtveerdigheyt bereyt ghy onsen loon,
 Om 't quaet dat wy bedrijven.
 Wy syn als Sodoma verdorven om ons quaet,
 En uyt ons Landt verdreven.
 Doch Heer wy bidden u vergeeft ons, ons misdaet,
 Wilt ons weer ruste geven.
 Bekeert ons Heer tot u, soo worden wy bekeert,
 Vernieuwt ons, onse dagen,
 Wy syn doch langh genoegh, verworpeelijck onteert
 En met verdriet geslagen.

Vijfde deel, Tweede Wtcomen.

Nabuchodonosor, Zedechias, twee Sonen.

Nabuch.

Sou ick wel zijn so slap, dat een geveynste Vrouw,
 Mijn Conincklijck gemoet, door klacht bewegen sou?
 Ha! Neen, Hamital neen, syn straf is voorgenomen,
 Al dat ick heb beloofd, sweyr ick hem naer te comen,

H4r

Syn Rijck, niet zijn, maer 't mijn, moet zijn in mijn geweld,
Sijn ontrouw, en mijn recht, heeft my in 't Rijck gestelt.
Soo ick bleef sonder wraeck, ick roofde self mijn glory
En waer de vrucht niet waert, van een so schoon victory.
'k En waer den naem niet waert, van Assurs heerschappy,
Die nu vercregen heeft des Weerelts monarchy.
Ha! Goddeloosen Boef, wat quaet hebt ghy bedreven?
'k En kan al wou ick self u misdaedt niet vergeven.
'k En can, neen ick en kan, niet anders doen als wraeck
(Tot ruste van mijn Rijck) van so vervloeckten saeck,

Zedech. wt.

Daer komt den booswicht aen. Ha! Schellemsen Verrader,
Eer avont sult ghy zijn, een Kinderloosen Vader.
Voort sleypt hem hier voor my, maer bindt syn handen vast,
'k En gun hem d' eere niet dat hy mijn kleedt aentast.

Treet hem met den voet.

Soo moest ick op den neck van all' mijn haters treden,
Sou mijn wraeckgierigh hert vernoeght zijn, of te vreden,
Vervloeckten snooden mensch, wat hoop heeft u verleydt,
Dat ghy mijn deught veracht, door u meyneedigheyt?
Heb ick om uwen 't wil, u voorsaet niet verdreven,
En u het Coninckrijck uws Vaders weer gegeven?
Dacht ghy dat u dees daedt, ten besten sou vergaen,
Dat ghy gantsch Israel deedt tegens my op staen?
Quam dit door uwen Godt of wel door syn Propheten,
Die licht voorseggen 't geen, dat sy te vooren weten.
Spreeckt op Verrader, spreeckt, geeft antwoord op mijn vraegh
Of vreest ghy voor het recht om dat ick selver claegh?

Zedech.

Den Godt die ghy veracht, en noemt den Godt der Ioden,
Is Godt van al dat leeft, ja Godt van all' de Goden,
In Hemel, Zee, en Aerd', strekt syn verheven macht,
Al dat in wesen is, is door hem voort gebracht.
Geen Godt en is als hy, all' d' ander zijn geschapen,
Hy voert het Oorlogh uyt door menschelijcke wapen,
Wanneer hy wort gewaer, datmen int quaet volhert,
Aen niemant geeft hy raedt om eenigh quaet te plegen,
Hy straft den Sondaer straf, en staet de sonde tegen,
Hy sendt syn Dienaers uyt, om ons te geven raedt,
En om ons sondigh hert, te trecken van het quaet:
Maer laes ons swack gemoet, verstoppt somwijl ons ooren,
Dat wy naer zijn Gebodt niet eens en willen hooren.
Dan is 't dat hy vergramt, en geeft ons in de macht,
Van die syn thoornigheyt heeft tegen ons gebracht.
Dan geeft hy ons tot roof 't sy aen u Assirieren,
't Sy aen de Philisteen, of wreede Arabieren,
Zijt seecker andersins, geen menschelijck geweld,
En sou voor onsen naem, gedueren in het Veldt.

Voor my ick ken mijn schult, ick heb het quaet bedreven,
Doch wie can sonder schult, of sonder misdaedt leven.
Ick ben in u ghewelt, wreeckt u aen my alleen,
Alleen heb ick misdaen, en straft toch anders gheen,
Vernoecht u met mijn straf, spaert toch mijn ondersaten.
Die niet en zijn ghewoon haer Vorsten te verlaten.

Nabuch.

Ghy hebt dan Ioodtschen hondt door u meynedigheyt,
Het sweert self op den neck, van all' het Volck gheleydt,
En noch zijdt ghy soo stout, daer ghy my hebt verraden,
Dat ghy my bidden dorst, voor die mijn Wet versmaden.
Hoe can ick zijn te wreet, aen soo vervloecten quaet?

Zedech.

Gebruyckt toch in de straf o! Koninck middel-maet,

Nabuch.

Men moet een yeder een naer syn verdiensten loonen,
Aen u en 't Iootsche volck, moet ick mijn wreetheyt thoonen,
Sy hebben u altsaem ghedient en bygestaen,
'k En weet niet hoe ick haer, met reden sou ontslaen.

Zedech.

Door Conincklijke deught, condt ghy het al vergeven,

Nabuch.

Vergeven, jae wanneer, ghy al zijt om het leven,
En wacht van mij gheen deught, naer u verdiende doodt.

Zedech.

Ons leven hanght aen u, die zijn ons Overhoot.

Nabuch.

't Is waer het hanght aen my, daerom sal ick het rooven,

Zedech.

Dat ghy soo wreet soudt zijn en can ick niet ghelooven,
U Conincklijke ziel sal maenen u ghemoet,
Dat ghy toch niet en stort, soo veel onschuldigh bloedt.

Nabuch.

Om u die schuldigh zijt, moet ick my aen haer wreecken,

Zedech.

Weeght toch mijn waerdigheyt, soo wel als mijn ghebreken,

Nabuch.

Wat waerdigheyt hebt ghy, nu ghy zijt sonder staet?

Zedech.

Den Coninck houdt zijn waerd', hoe wel 't hem teghen gaet,

Nabuch.

Den Conincklijcken naem, wort met het rijk verloren.

Zedech.

't En can niet als den Vorst, is Conincklijck gheboren,
Als is 't dat my Fortuyn, vertreedt met haren voedt,
Soo blijf ick niet te min, van 't Conincklijcke bloedt.

Nabuch.

Een valsch meyneedich Prins, soo ghy u hebt bewesen,
Verbastaert zijn gheboort, en mach geen Coninck wesen.

Zedech.

Aen wie condt ghy meer deught bewijsen als aen my?

Nabuch.

Aen een die niet soo boos, noch soo meyneedigh sy,

Zedech.

Let op mijn misdaedt niet, soo seer als op u glori,
Sijt wel in 't oorlogh wreet, maer soet in u Victory,
U eer is dat ghy wint, en dat ghy 't quaet vergeeft.

Nabuch.

Mijn eer is dat ick win, en straf die trouwloos
leeft,*Zedech.*

Wat eer is 't, soo door u, het leven wert ghenomen.
Die door Fortuyns gheluck, het onweer zijn ontcomen,
Gevanghen en geboeyt, als slaven gantsch ontwaerd',
Versoeckend' u ghenaed', gheboghen op der aerd'?

Nabuch.

Wat weldaet meynt ghy doch, voor uwen dienst t' ontfanghen?

Zedech.

Die ghy begeeren soudt, indien ghy waert ghevanghen.

Nabuch.

Verrader als ghy zijt, meynt ghy door desen list,
't Ontcomen uwe straf? Ha booswicht, neen ghy mist.
Veel eerder sal op my, den gantschen Hemel vallen,
Eer ick laet onghestraft, den minsten van u allen.
U straf is al bedacht, 'k en acht u bidden niet,
Flocks vat syn kinders op, en worght haer, dat hy 't siet.

1. Soon

Ach Vader staet ons by,

2. Soon

Och wilt ons toch beschermen,
In u leyt onsen troost, och vat ons in u ermen,

Zedech.

Doodt my in plaets van haer, verschoont haer, thoont u deught,
Om haer onnoselheyt, en om haer teeder jeught
Ick ben die heb misdaen, doet my de straf oock lijden,
'k En vrees' noch pijn, noch smert doet my in stucken snijden.
Verlost mijn Kinders maer, al dat ghy willen sult,
Sal ick om mijn misdaet, verdraghen met ghedult.

Nabuch.

Ick wil dat sy voor u, en voor u ooghen sterven.

1. Soon

Ick sien wel dat hy ons, altsamen wilt verderven,
Mijn vader zijt ghetroot, en zijt soo niet bedroeft.

Nabuch.

Doet dat ick heb belast, waer naer is 't dat ghy toeft?

1. Soon

Ach Vader, Vader ach!

Zedech.

Ha! Kinderloosen Vader

Nabuch.

En acht, sijn bidden niet, hy is toch een Verrader.

Zedech.

Laet my ten minsten toe, dat ick mijn kinders kus,
Op dat ick 't brandigh vier, van hare liefde blus.
Ach eenich toeverlaet, ach leven, van mijn leven,
Hoe moet ick u tot roof, van mijn vyanden gheven?
Och kost ick u naer wensch, weer dringhen in dees borst,
Op dat ghy mocht ontgaen, die naer u leven dorst.

Nabuch.

't Is langh ghenoech gheklaeght,

1. Soon

Siet toch op onse jaren

Wilt ons in dienstbaerheit, als slaven doen bewaren,
Ick blijf, ghelijck het clijf aen uwe beenen vast,
Tot dat ghy voor ons saeck, yet anders hebt belast.

Nabuch.

Voort ruckt hem van mijn lijf, doet dat ick heb bevolen.

Zedech.

Ach alderliefsten Soon, hoe wort ghy my ontstolen,

1. Soon

O! Vader staet my by in mijnen lesten noodt.

Wort gedoot.

Zedechias

Valt hemels, valt op ons, my kindt dat wort ghedoodt,
Bloedt-gierighen Tyran, en hebt ghy gheen beweghen,
Heeft u vervloecte ziel, noyt medelijd' ghekreghen,
Seght grouwelijcken beul, heeft een onnosel kindt
U boos hertneckigh hert, soo door de wraeck verblindt?
Waerom en slaet ghy niet, aen my u grouwsaem handen,
En scheurt mijn lichaem op, met u vervloecte tanden?

Nabuch.

Hoe dat ghy meerder klaecht, hoe ghy my meer verblijdt,
Maeckt hem syn ander kindt, oock als syn eerste quijt.

2. Soon

Ach Vader!

Zedech.

Ach mijn kint, hoe can ick u beschermen,
Men ruckt u als een Schaep, tot slachtingh uyt mijn ermen.

2 Sone

Verschoont mijn jonckheyt doch, en mijn onnoselheyt,

Nabuch.

Voort, voort, voort met hem wech, 't is langh genoegh geschreyt.

Wort gedoodt.

Zedech.

Vervloeckten wreedden Leeu, ha! Tyger onversadich.
Hoe sal den hoogen Godt u wreechtheyt zijn genadigh?
Vreest ghy syn Godtheyt niet dat ghy soo grousaem moort.
Meynt ghy niet dat hy noch, in 't lest sal zijn verstoort?
Voort sendt u Beulen uyt, dat sy my oock ontzielen,
Of maeckt mijn handen los ick sal my self vernielen.
Te weynich is het bloedt dat ghy hier hebt ghestort,
Het mijn gebreeckt u noch, eer dat ghy droncken wort.

Nabuch.

Seght vry al dat ghy wilt, eer ick van hier sal keeren,
Sal ick u valsche tongh wel anders spreken leeren

Zedech.

Doet al dat ghy begeert, spouwt u vervloeckt fenijn.
Wt uwen wreedden krop 'k en vrees' noch doodt, noch pijn,
Ommenschelijcken gier, wilt vry mijn vleesch verslinden,
En soeckt geen ander aes, hier is genoegh te vinden,
Den roof is in u handt, suyght, Tyger, suyght mijn bloedt,
Dat u so wreedt doet zijn, en my so klagen doet.

Nabuch.

Ruckt hem syn oogen uyt, en werpt haer voor mijn voeten,
Dees straffingh sal ten deel mijn thoornigheyt versoeten.

Zedech.

Wel aen so ben ick vry, u wreechtheyt meer te sien,

Wort d'oogen uytgesteken.

Ach! Hemels hoe laet ghy, so wreedden daedt geschien.

Nabuch.

De wanhoop maeckt hem stout hy meynt door moedigh spreken,
Mijn voorgenomen wraeck, en thoornigheyt te breken.
Neen, ick ben als een rotsch in mijn voor-nemen vast,
Die op de dulle Zee, noch winden niet en past.
Dat hy terstont wel vast, met Ketens wort gebonden,
En in Gevangenis naer Babel wort gesonden.
So moet een moedigh Vorst, die syn vermogen heeft,
Bethoonen syn geweld, aen die meyneedigh leeft.

Binnen.

Zedech.

Brenght my voort om den hals, voort Beulen rooft mijn leven,
Veel liever doodt, als blindt, ick sal het u vergeven.
Treckt my uyt mijn ellend door mijn gewenste doodt,
Den weedom van mijn ziel ach Hemels is te groot.
Wat toeft ghy? Hoort gaet aen, scheurt my het lichaem open,
Verlost my van mijn pijn, en schrickelijck wanhopen.
Waer zijt ghy? Brenght my toch, tot aen des Conincx stoel,
Ach! Godt 'k en vind haer niet, waer dat ick tast of voel.
't Schijnt dat den Hemel wreedt, jalours was van mijn oogen,
Dat hy dees grousaemheyt, en wreedtheyt liet gedoogen.
Die nochtans is versien, van Sterren, Son, en Maen,
Die aen syn blauw gespan, als 't licht der oogen staen.
'k En sal o! Gulde Son, u licht niet meer aenschouwen;
Maer ghy sult altijts sien, mijn droefheyt, en benouwen.

Een Coninck sult ghy sien berooft van Vrouw, van Kindt,
Van Vrienden, Stadt, en landt, en met syn ooghen blindt.
Waer hebt ghy oyt gesien, van dat ghy waert geschapen,
Een, die soo seer als ick, vernielt wert door de wapen?

Verschooningh.

G. Gods

Door u ondanckbaerheyt, hebt ghy het Rijck beroert,
Daerom heeft Godt den Heer, syn gramschap uytgevoert.
'Den ondanckbaren mensch, wordt van den Heer verdreven,
Maer die ootmoedigh is, wordt uyt het slijck verheven.
Een die den Heere kent, met een oprecht gemoet,
Die looft den Heer soo wel, voor 't quaet, als voor het goet.'

Zedech.

Den Heer moet zijn geloof voor alle syn weldaden,
Ich heb, helaes my self, verdorven, en verraden,
Meer als thien duysent mael heb ick den Heer verstoort,
Daerom doet hy my recht, dat hy my niet en hoort.
Ick heb syn toornigheyt, doen van den Hemel dalen,
En heb Ierusalem, mijn misdaedt doen betalen.
Rechtveerdich is syn straf: maer waerom straft hy my,
Door een die booser is? En niet so goed als wy,
Die syn genaed' veracht, en bidt syn eygen Goden,
Dat hy toch in syn wet, ten hooghsten heeft verboden.

G. Gods

Weet ghy dan niet dat den Heer, de sondaers wel verdraeght;
Maer dat hy haer in 't lest, naer haer verdiensten plaeght,
Dat hy haer macht gebruyckt, om hem, door haer te wreken.
Als hy de syne siet, verdorven in gebreken.
'De Heer die doet gelijk, een Moeder met haer Kindt,
Die 't Kint met roeden straft, hoe wel sy het bemint.
Die daer naer als het Kint, wort beter van manieren,
De Roede werpt in 't vier, of doet de rugge stieren.'
Den Heer sal van gelijk, hem straffen oock gewis,
Als hy naer synen wensch, door hem gewroken is.
Hy sal hem als een Beest, doen cruypen op zijn handen,
En Babylon eer langh, tot asschen doen verbranden.

Zedech.

Och dat hem syne straf, doch voor mijn dootd geschiet,
Op dat hy haest gevoel, mijn droefheyt, en verdriet.

G. Gods

Godt sal in toornigheyt, syn handt van Babel trecken,
En eenen scherpen windt, tot haer verderf verwecken,
Hy sal oock over haer, syn Wanners senden uyt,
Om wannen all' het Landt, en geven haer tot buyt.
De Dochter Babylons sal eenen dors-vloer wesen,
Daer yder dorschen sal, en schoven op sal lesen.
Haer Reusen sullen haer, verschricken in het veldt,
En sullen in haer hert, als Wijven sijn gestelt.

Dan sal sy zijn bedroeft, en clagen met versuchten,
Nabuchodonosor verslindt all' onse vruchten.

Als eenen wreeden Draeck, verslindt hy mijne Stadt,
 En maeckt my dat ick ben, recht als een ledigh vat.
 Hy heeft den buyck ghevult met mijnen teere leden,
 En my verstooten gantsch, hoe seer ick heb ghebeden.
 Doch eer dit sal gheschien, of Godt u wreecken sal,
 Sal thien-mael seven jaer, vervullen het ghetal,
 Dan sal een Persis Vorst, 't Assyrisch Rijck vernielen,
 En senden weder 't Huys, seer veel ghevangen zielen,
 Hy sal door syne deught en Conincklijck Gebodt,
 Weer bouwen doen de Stadt, den Tempel en het slot,
 De Poorten sal hy doen met vaste grendels sluyten,
 Om voor des vyandts macht, bevrijt te zijn van buyten,
 Den Autaer sal hy doen, tot alder Goden schandt,
 Weer roocken voor den Heer, met dienstbaer Offerhandt:
 Doch dees manier van dienst, sal naer veel eeuwen enden,
 Als God van synen Throon syn eenigh Kindt sal senden.
 Als uyt de Stam van Iess', een roede sal opgaen,
 Die eeuwich bloeyen sal en noyt en sal vergaen,
 Op wie des Heeren Geest sal rustelijcken wonen,
 En met gherechtigheyt ons wercken sal beloonen.
 Als Christus onsen Heer waerachtigh Godt, en mensch,
 Op 't Aerd'rijck sal voldoen, syns Vaders hooghsten wensch,
 Die door syn blijde comst en Goddelijck voorweten,
 Sal eynden doen 't gheroep van alle de Propheten.
 Die segh ick, die de Wet vervullen sal al-om,
 En rechten voor ons op, het lofbaer Christendom.
 Die storten sal syn bloedt, en voor den mensch sal lijden,
 En uyt den Helschen poel de Vaders sal bevrijden.
 Die op den derden dach, sal opstaen van de doot,
 Wiens lichaem eeuwichlijck sal wesen 't Zalich broodt.
 Die lijden sal voor ons dat wy ons souden schamen,
 Om ons naer synen wensch uyt jonsten te versamen.

Dient uwen Al.

FINIS.